

SEPA jäsenvaltioiden sisäisessä maksuliikenteessä

Luhtasela, Olli

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

SEPA jäsenvaltioiden sisäisessä maksuliikenteessä

Luhtasela, Olli
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Kesäkuu, 2011

Luhtasela, Olli

SEPA jäsenvaltioiden sisäisessä maksuliikenteessä

Vuosi 2011 Sivumäärä 44

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia yhtenäistä euromaksualuetta (Single Euro Payments Area, SEPA) ja paneutua tarkemmin sen kolmeen jäsenvaltioon: Saksaan, Ranskaan ja Slovakiaan. Opinnäytetyö on laadittu Metsäliitto-konsernin rahoitusyhtiön, Metsä Group Financial Services Oy:n toimeksiannosta ja sen sisällön on tarkoitus antaa yritykselle tietoa edellä mainittujen kolmen valtion SEPA-projektien nykytilasta. SEPA-alueen tarkoituksena on yhtenäistää maksukäytänteitä Euroopan sisällä. Yhtenäisen euromaksualueen määrittämiin maksupalveluihin lukeutuu tällä hetkellä tilisiirto, suoraveloitus sekä korttimaksut. Tämän opinnäytetyön painopiste asettuu SEPA-tilisiirroille.

Aihe tässä opinnäytetyössä on verrattain uusi ja erittäin ajankohtainen, joten perustietoa aiheen tiimoilta löytyy erittäin kattavasti sähköisistä lähteistä. Ajankohtaista kirjallisuutta aiheesta löytyy erittäin vähän. Sähköisten lähteiden lisäksi opinnäytetyöhön on haettu lisää näkökulmaa henkilöhaastatteluilla. Haastateltavat henkilöt ovat löytäneet toimeksiantajayrityksen sisältä, Nordea pankista sekä Suomessa SEPA:aa koordinoivasta Finanssialan keskusliitosta.

Siirtymä yhtenäiseen euromaksualueeseen on ollut käynnissä jo noin kolme vuotta, mutta silti monien jäsenvaltioiden siirtymä on vielä alkuvaiheessa. Suomen osalta takaraja SEPA-tilisiirtojen käyttöönotolle oli vuodenvaihe 2010-2011, mutta lisäpalveluna pankit saavat jatkaa vahojen tilisiirtostandardien tarjoamista kuluvan vuoden lokakuun loppuun asti. Muualla Euroopassa tilanne ei ole näin selkeä. Tutkimuksen kohteena olevista valtioista Ranska on asettanut selkeimmän takarajan SEPA-tilisiirroille ja takaraja niiden osalta on vuoden 2011 loppu. Saksassa ei ole laadittu virallista aikataulua siirtymälle ja muutenkin uusien standardien omaksuminen on siellä vielä hyvin alkuvaiheessa. Slovakian tilanne toistaiseksi näyttää heikoimmalta, vaikka se onkin asettanut siirtymän takarajan vuoden 2012 jälkimmäiselle puoliskolle. Euroopan Unionin kesällä voimaantuleva asetus kuitenkin asettaa koko euromaksualueen koskevan takarajan SEPA-tilisiirroille vuoden 2013 helmikuuhun.

Yhtenäisten maksuliikennestandardien ja kaikkia koskevien asetusten johdosta yritykset voivat keskittää ja sitä kautta tehostaa maksuliiketoimintaansa. Yhtenäisen euromaksualueen sisäinen maksuliikenne voidaan hoitaa mistä päin aluetta tahansa ja täten on mahdollista luoda niin sanottu maksutehdas jonka kautta hoidetaan koko SEPA-alueen maksuliikennettä. Maksuliikenteen keskittämisen johdosta käytettävien tilien määrää pystytään vähentämään ja täten toimintaa pystytään keskittämään vain yhteen tai muutamaan pankkiin, joka parantaa neuvottelutilannetta pankin kanssa.

Luhtasela, Olli

SEPA in payments traffic inside the member states

Year	2011	Pages	44
------	------	-------	----

The purpose of this thesis is to examine the Single Euro Payments Area (SEPA) and it has been conducted at the request of Metsä Group Financial Services Oy. This study focuses on an examination of three SEPA countries, which are Germany, France and Slovakia. The results of the study should give valuable information to the client about the state of SEPA implementation in those three countries. The purpose of SEPA is to unify the payment practices throughout Europe. At the moment SEPA recognizes three different non-cash payment services, which are the Credit Transfer, the Direct Debit and the Payment Cards. Due to the nature of the Metsä Group Financial Services Oy's operations the thesis will mostly focus on SEPA Credit Transfer.

The subject of this thesis is relatively new and also highly topical. Due to the novelty of the topic there is not much updated literature written about it and that is why the importance of the Internet-based sources is considerable. In addition to the use of electronic sources, several interviews were conducted to get a broader aspect to the thesis. The interviewees were selected from within the Metsä Group Financial Services Oy and from Nordea Bank, and also from the Federation of Finnish Financial Services which coordinates the SEPA project in Finland.

The transition to the SEPA has been underway for about three years but still most of the member states are in a very early stage of the implementation. In Finland the deadline for implementing SEPA Credit Transfers has been the end of 2010. Despite the deadline the banks are allowed to offer old standards for credit transfers as an additional service until the end of October 2011. In the rest of Europe the situation regarding SEPA implementation is not as clear as it is in Finland. Of the three countries that were investigated for this thesis, France was the only one which had set a clear deadline for SEPA credit transfers and that deadline is the end of 2011. In the largest economy in Europe, Germany, there has been no official end date for SEPA implementation. Germany has been very reluctant to introduce new standards. Despite the early state of the German SEPA implementation project the worst situation at the moment is in Slovakia. Slovakia has set a deadline for implementation for the second half of 2012, but currently it has one of the lowest amounts of SEPA payments in whole SEPA region. Regulation of the European Union, which takes effect in the summer of 2011, will set a binding deadline to February of 2013 for implementation of SEPA Credit Transfers.

As a result of uniform payment standards and all binding regulations, corporations can centralize their payments traffic and thereby achieve the improvements. All payment traffic that happens between SEPA countries can be settled from any part of the area and therefore it is possible to create a Payment Factory. Due to the Payment Factory it is possible to reduce the number of bank accounts, which will give a better position in negotiations between corporations and banks.

Keywords   SEPA, payment traffic, Euro, payment standards

Sisällys

1	Johdanto.....	7
1.1	Metsä Group Financial Services Oy.....	7
1.2	Tavoite.....	8
1.3	Tutkimus.....	8
2	SEPA - Yhtenäinen euromaksualue.....	8
2.1	Euroopan maksuneuvosto.....	10
2.2	Maksuinstrumentit.....	11
2.2.1	Tilisiirrot.....	12
2.2.2	Suoraveloitus.....	13
2.2.3	Maksukortit.....	15
2.3	Maksupalveludirektiivi.....	15
2.3.1	Kritiikkiä maksupalveludirektiivistä.....	16
2.4	Suomen lainsäädäntö.....	17
2.4.1	Maksupalvelulaki.....	17
2.4.2	Makslaitoslaki.....	18
3	SEPA:n vaikutus yritysten maksuliikenteeseen.....	19
3.1	Maksuaineistojen muutos XML-muotoisiksi.....	19
3.2	IBAN ja BIC.....	20
3.3	Maksuliikenteen tehostuminen.....	21
4	SEPA-projektin nykytila.....	21
4.1	Maksuliikenneprosessi.....	22
4.2	Riskit.....	23
5	SEPA:n vaikutus Metsä Financen toimintaan Euroopan tasolla.....	24
5.1	Saksa.....	24
5.2	Ranska.....	26
5.3	Slovakia.....	27
5.4	Eurovaltioihin kuulumattomat maat.....	28
5.5	AOS - Additional Optional Service.....	29
6	SEPA ja tulevaisuus.....	29
6.1	Payment Factory.....	29
6.1.1	Hyödyt.....	31
6.2	Kansainvälinen viitestandardi.....	31
7	Yhteenveto.....	33
	Lähteet.....	35
	Kuviot.....	41
	Taulukot.....	41
	Liitteet.....	42

Liite 1: Maksupalveludirektiivi lainsäädännössä (Euroopan komissio 2011a)	42
Liite 2: SEPA-saavutettavuus maittain (Kähkönen 2011).....	43
Liite 3: Haastattelupohja (Nisén & Kähkönen).....	44

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö suoritetaan Metsä Group Financial Services Oy:n, myöhemmin Metsä Finance, toimeksiannosta. Opinnäytetyön keskiössä on yhtenäinen euromaksualue, SEPA. Metsä Finance on Metsäliitto-konsernin rahoitusyhtiö, jonka SEPA-projekti keskittyy tällä hetkellä lähinnä Suomen sisäisen maksuliikenteen SEPA-aikaan saattamiseen. (Helle 2011a.)

Rajat ylittävät maksutapahtumat toteutuvat tällä hetkellä pitkälti SEPA-määritysten mukaan, mutta monien jäsenvaltioiden sisäinen maksuliikenne hoidetaan vielä vanhojen käytänteiden mukaisesti. Opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena on selvittää SEPA-jäsenvaltioiden sisäisen maksuliikenteen nykytila. Tämän selvittämiseksi opinnäytetyössä tutkitaan Euroopan komission ja itse jäsenvaltioiden tämänhetkistä kantaa ja aikataulua asian suhteen. Tämä on hyödyllistä informaatiota Metsä Financelle, sillä Metsäliitto-konsernilla on toimintaa lukuisissa SEPA-valtioissa. Aihetta tullaan rajoittamaan siten, että tarkastelun alle otetaan Metsäliitto-konsernin kannalta kolme tärkeintä SEPA-valtiota, jotka ovat Saksa, Ranska ja Slovakia. Opinnäytetyön informaationsiällön avulla Metsä Finance voi suunnitella maksuliikennetoimintansa tehostamista Euroopan sisällä. Opinnäytetyössä selvitetään myös, mitä erityispiirteitä on SEPA-maksuliikenteellä, joka kohdistuu euroalueen ulkopuolisiin SEPA-jäsenvaltioihin. (Helle 2011a.)

1.1 Metsä Group Financial Services Oy

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Metsäliitto-konserniin kuuluva Metsä Group Financial Services Oy. Yrityksestä käytetään yleisesti lyhennettyä nimitystä Metsä Finance. Metsäliitto-konserni on yksi Euroopan suurimpia metsäteollisuuskonserneja 5 337 miljoonan euron liikevaihdolla vuonna 2010 ja 12 820 työntekijällä vuoden 2010 lopussa otetulla jatkuvalla keskiarvolla mitattuna (Metsäliitto Osuuskunta 2011). Konserni toimii 30 valtiossa. Metsäliitto-konserni koostuu Metsäliitto Osuuskunnasta, M-Real Oyj:stä, Metsä-Botnia Oy:stä sekä Metsä Tissue Oyj:stä. Metsäliitto Osuuskunnan alla toimii konsernin johto, tukitoiminnot, puunhankinta sekä puutuoteteollisuus, joka aiemmin toimi itsenäisenä Finnforest-nimisenä tytäryrityksenä. M-Real valmistaa kartonkia sekä paperia, Metsä-Botnia valmistaa sellua ja Metsä Tissueen tuotteet ovat pehmpapereita sekä ruoanlaittopapereita. (Metsäliitto-konserni 2010a.)

Metsä Financen omistus jakautuu siten, että M-Real Oyj omistaa 51 % yrityksestä, jolloin Metsäliitto Osuuskunnan omistusosuudeksi jää 49 %. Metsä Finance on Metsäliitto-konsernin sisäinen rahoitusyhtiö, joka tarjoaa palveluitaan konsernin yrityksille. Metsä Financen vastuulla ovat muun muassa valuuttojen, hyödykkeiden, likviditeetin ja korkoriskien hallinta. Olennaisena osana Metsä Financen toimintaan kuuluu myös kaupan rahoitus, sähköisen

pankkitoiminnan ratkaisut kuten konsernin sisäinen pankki, rahoitusjärjestelmien kehittäminen sekä riskien kontrollointi ja raportointi. Yritys hoitaa konsernin pitkän aikavälin rahoitusta sekä pankki- ja sijoittajasuhteita. (Metsäliitto-konserni 2010a.)

1.2 Tavoite

Työn pääasiallisena tavoitteena on luoda Metsä Financelle selvitys kolmen SEPA-jäsenvaltion siirtymäprojektien nykytilasta. Tästä selvityksestä Metsä Finance saa tarpeellista tietoa esimerkiksi muiden valtioiden sisäisestä maksuliikenteestä ja sen muuttumisesta SEPA-aikaan. Tämä informaatio auttaa Metsä Finanea suunnittelemaan ulkomaisten yksiköiden SEPA-projekteja. Työllä pyritään vastaamaan esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin: miten ja milloin jäsenvaltioiden sisäinen maksuliikenne muuttuu SEPA-aikaan; miten kohdemaan valuutta vaikuttaa SEPA-maksamiseen; mitä hyötyä kansainvälisestä viitestandardista on.

1.3 Tutkimus

Tässä opinnäytetyössä tutkimusote on kvalitatiivinen eli laadullinen, jolloin tutkittavaa aihetta pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti todellisissa tilanteissa. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on ominaista, että se pyrkii löytämään jo olemassa olevia tosiasioita. Kohdejoukko laadullisessa tutkimuksessa on tarkoin valikoitu, eikä satunnaisotantaa käytetä tutkimuksen kohdejoukon valinnassa. Tästä seuraa se, että tutkimusta suoritettaessa tutkijan omat kokemukset ja havainnot nousevat tärkeään rooliin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161-164.)

SEPA:sta löytyy sen ajankohtaisuuden takia valtavasti informaatiota Internetistä. Jo valmiiksi löytyvän informaation lisäksi suoritetaan teemahaastatteluita, joissa kohdejoukkona käytetään Metsä Financen SEPA-avainhenkilöitä. Lisää näkökulmaa tutkimukselle pyritään saamaan Nordean ja Finanssialan Keskusliiton yhteyshenkilöiden haastatteluilla.

2 SEPA - Yhtenäinen euromaksualue

SEPA tulee englanninkielen sanoista Single Euro Payments Area, josta käytetään myös suomenkielistä käännöstä yhtenäinen euromaksualue. SEPA:n tavoitteena on harmonisoida Euroopan sisäinen euromääräinen vähittäismaksuliikenne, yhtenäistämällä muun muassa maksuliikenteessä käytettäviä standardeja. Maksuliikenteen harmonisointi yhtenäistää yleisesti SEPA-valtioita, sekä parantaa näiden kilpailukykyä kansainvälisilläkin markkinoilla. Yhtenäisellä euromaksualueella tapahtuvat maksut suoritetaan aina samojen perusehtojen, oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti. Nämä perusehdot, oikeudet ja velvollisuudet on määritelty Euroopan unionin maksupalveludirektiivissä. (Euroopan keskuspankki 2009.)

Maksualue mahdollistaa yrityksille tulevaisuudessa täysin automatisoidun maksuprosessin, mikä tietenkin tuo merkittäviä kustannussäästöjä. Yhtenäisen euromaksualueen myötä kaikki, niin maan sisällä tapahtuvat kuin myös rajat ylittävät, euromääräiset maksut toimivat saman logiikan mukaan. Voidaankin sanoa, että kaikkea alueen sisällä tapahtuvaa euromääräistä maksuliikennettä käsitellään tasa-arvoisesti, eikä jaottelua koti- ja ulkomaiden maksuihin käytetä, koska kaikki alueen sisäiset maksut toimivat kuten kotimaanmaksut. SEPA-aikanakin ulkomaanmaksut ovat olemassa, mutta niillä tarkoitetaan SEPA-alueen ulkopuolelle meneviä tai sieltä tulevia maksuja sekä maksuja, joiden valuutta on jokin muu kuin euro (Nordea 2011). (Euroopan keskuspankki 2009.)

SEPA-jäsenvaltioiden maksupalvelulainsäädäntöjen yhdenmukaisuus mahdollistaa SEPA-alueen toteutumisen. Maksupalvelulainsäädäntöjen yhdenmukaisuus perustuu Euroopan unionin maksupalveludirektiiviin. Suomen lainsäädännössä pääosa tämän direktiivin sisällöstä löytyy maksupalvelulaista ja maksulaitoslaista. Lisää tietoa direktiivistä ja Suomen lainsäädännöstä on luvuissa 2.3. sekä 2.4. (Euroopan keskuspankki 2009)

Vaikka puhutaankin yhtenäisestä euromaksualueesta, alueen sisällä on valtioita, joiden virallinen valuutta on jokin muu kuin euro. Yhtenäisellä euromaksualueella on kaiken kaikkiaan 14 erillistä valuuttaa, joten maksualueen nimi on sinänsä hieman harhaanjohtava. Kaikki SEPA-maksuliikenne on kuitenkin euromääräistä ja muussa valuutassa suoritettavat maksut ovat ulkomaanmaksuja. Alla sijaitsevassa taulukossa 1 on lueteltuna kaikki SEPA-alueeseen kuuluvat valtiot ja näiden valuutat. Taulukosta voidaan havaita, että 32 SEPA-valtiosta 27 ovat Euroopan unionin jäsenvaltioita, tämän lisäksi alueeseen kuuluu kolme Euroopan unionin ulkopuolista mutta Euroopan talousalueeseen kuuluvaa jäsenvaltiota sekä mihinkään edellisistä kuulumattomat Sveitsi ja Monaco. (Euroopan keskuspankki 2009.)

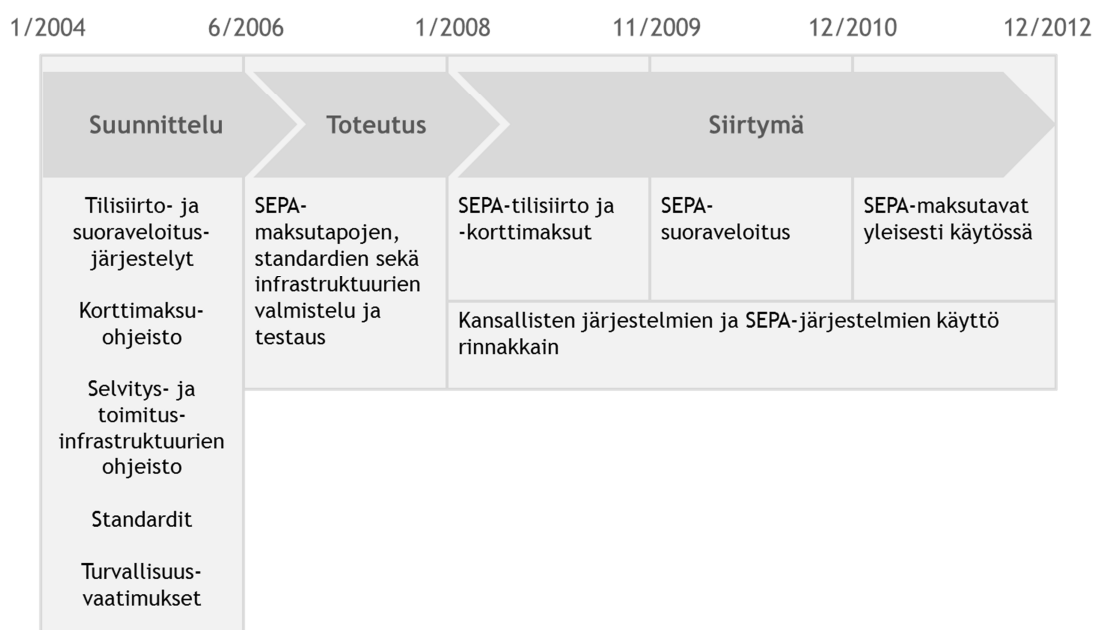
Valtio	Valuutta		EU	ETA
Alankomaat	Euro	EUR		
Belgia	Euro	EUR		
Bulgaria	Bulgarian leva	BGN		
Espanja	Euro	EUR		
Irlanti	Euro	EUR		
Islanti	Islannin kruunu	ISK		
Iso-Britannia	Englannin punta	GBP		
Italia	Euro	EUR		
Itävalta	Euro	EUR		
Kreikka	Euro	EUR		
Kypros	Euro	EUR		
Latvia	Latvian lati	LVL		
Liechtenstein	Sveitsin frangi	CHF		
Liettua	Liettuan liti	LTL		
Luxemburg	Euro	EUR		
Malta	Euro	EUR		
Monaco	Euro	EUR		
Norja	Norjan kruunu	NOK		
Portugali	Euro	EUR		
Puola	Puolan zloty	PLN		
Ranska	Euro	EUR		
Romania	Romanian leu	RON		
Ruotsi	Ruotsin kruunu	SEK		
Saksa	Euro	EUR		
Slovakia	Euro	EUR		
Slovenia	Euro	EUR		
Suomi	Euro	EUR		
Sveitsi	Sveitsin frangi	CHF		
Tanska	Tanskan kruunu	DKK		
Tšekin tasavalta	Tšekin koruna	CZK		
Unkari	Unkarin forintti	HUF		
Viro	Euro	EUR		

Taulukko 1: SEPA-valtiot ja -valuutat (SIX Group 2010)

2.1 Euroopan maksuneuvosto

Yhtenäistä euromaksualuetta hallinnoi ja koordinoi Euroopan pankkisektorin vuonna 2002 perustama Euroopan maksuneuvosto (European Payments Council, EPC). EPC koostuu 74 eurooppalaisesta pankista ja pankkialan järjestöstä. Neuvoston tärkeänä tehtävänä on laatia uudet säännöt ja menettelyt euromääräisille maksuille. Neuvoston osalta SEPA:n suunnitteluprosessi alkoi vuoden 2004 alusta ja kesti vuoden 2006 puoliväliin asti, jolloin alkoi käytännön toteutusvaihe. Suunnitteluprosessin aikana suunniteltiin SEPA-järjestelyitä, -

ohjeistoja, -standardeja sekä SEPA:an liittyviä turvallisuusvaatimuksia. SEPA-tilisiirrot ja SEPA-korttimaksut tulivat käyttöön vuoden 2008 alussa. Paria vuotta myöhemmin, vuoden 2009 marraskuussa, käyttöön saatiin kolmas SEPA-palvelu eli suoraveloitus. Viime vuoden loppuun mennessä kaikki nämä kolme SEPA-maksutapaa olivat yleisesti käytössä. Alla on kuvio Euroopan maksuneuvoston SEPA-siirtymän aikataulutuksesta. (Euroopan keskuspankki 2009.)

Kuvio 1: Euroopan maksuneuvoston aikataulu (Euroopan keskuspankki 2009)

Euroopan maksuneuvosto on saanut osakseen kritiikkiä muun muassa verkkaisesta etenemistahdistaan. Yksi kritiikinantajista on Euroopan komissio, joka on ilmaissut SEPA:aan siirtymisen kestävän liian kauan nykyisellä etenemistahdilla. Tämän takia muun muassa Euroopan komissio on ryhtynyt toimenpiteisiin SEPA:aan siirtymisen vauhdittamiseksi. Tarkemmin sanottuna Euroopan komissio esittää asetuksen (EY) N:o 924/2009 muuttamista siten, että se sisältäisi muun muassa takarajan SEPA:n käyttöönotolle. Nämä takarajat tulevat olemaan tilisiirtojen osalta vuoden 2013 helmikuun ensimmäinen päivä ja suoraveloitusten osalta vuoden 2014 helmikuu. Lisäksi uusi asetus tulee sisältämään tekniset standardit tiedolle, joka kulkee asiakkailta pankille, pankilta toiselle pankille ja taas pankilta asiakkaalle. (Kähkönen 2011.)

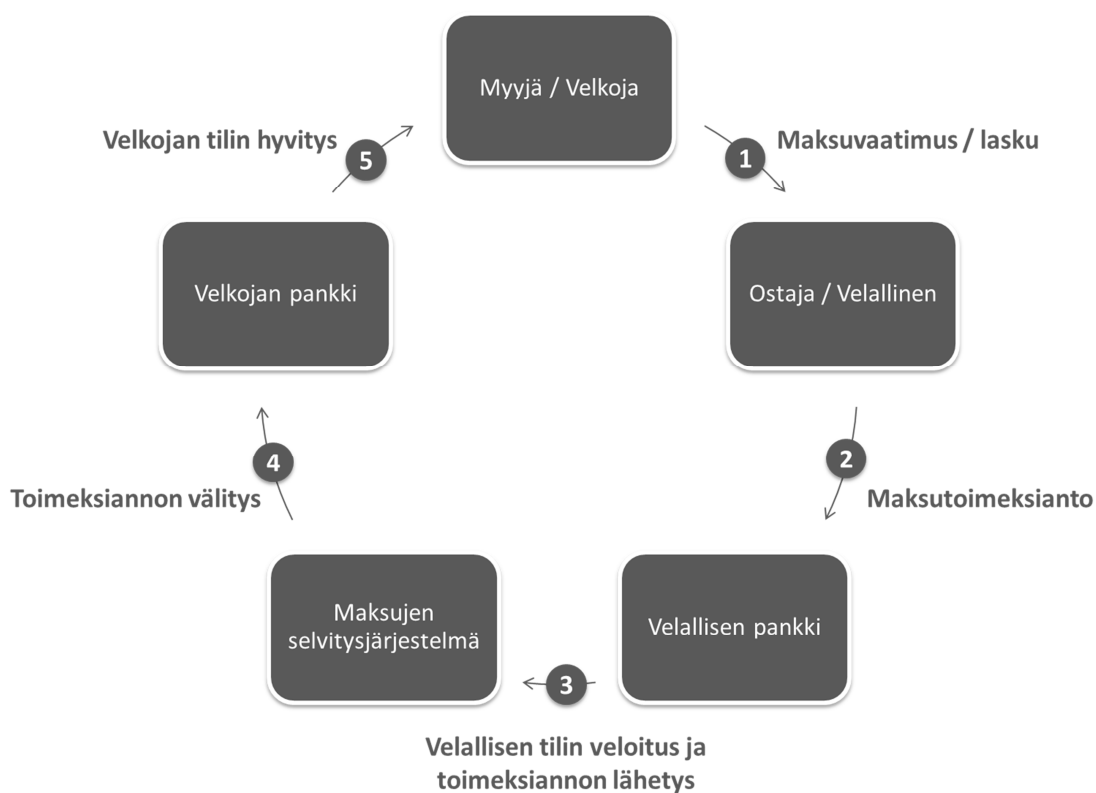
2.2 Maksuinstrumentit

SEPA:n perustana ovat yhteiset maksutavat: tilisiirto, suoraveloitus ja korttimaksu, joita käytetään yhteisten teknisten standardien mukaisesti. Euroopan maksuneuvosto on kehittänyt säännöt SEPA-tilisiirroille ja SEPA-suoraveloituksille. SEPA-korttimaksuille neuvosto

puolestaan on laatinut ohjeistuksen, jonka avulla pankit voivat kehittää omia maksupalveluitaan. Asiakkaille saa kuitenkin tarjota myös pidemmälle kehitettyjä maksupalveluita, kunhan ne ovat SEPA-ohjeistuksen mukaisia. Maksuneuvosto on kehittämässä myös omat SEPA-palvelumäärittämisensä Internet- ja mobiilimaksuille. (Euroopan keskuspankki 2009.)

2.2.1 Tilisiirrot

SEPA-tilisiirroista käytetään usein lyhennettä SCT, joka tulee englanninkielien sanoista SEPA Credit Transfer. Tilisiirtosanomien toteutetaan SEPA:ssa uuden tilisiirtostandardin, ISO20022 XML, mukaisesti, jota on käsitelty tarkemmin kappaleessa 3.1. Uusissa tilisiirroissa käytetään kansainvälistä tilinumeroa, IBAN:ia sekä pankkitunnistetta, BIC:iä, näistä tarkemmin kappaleessa 3.2. SEPA-tilisiirrot tulivat käyttöön vuoden 2008 alussa mutta silti vain noin 13,9 prosenttia kaikista tilisiirroista SEPA-alueella toteutettiin SCT:n määritysten mukaisesti vuoden 2010 joulukuussa (Euroopan keskuspankki 2010). SEPA-tilisiirtoja määrittää sääntökirja nimeltään SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook, jonka uusin 5. versio on ilmestynyt 1.11.2010. Voimaan uusin sääntökirja tulee kuitenkin vasta vuoden 2011 marraskuun 19. päivä. (Euroopan maksuneuvosto 2010a.)

Kuvio 2: SEPA-tilisiirto (UniCredit Bank)

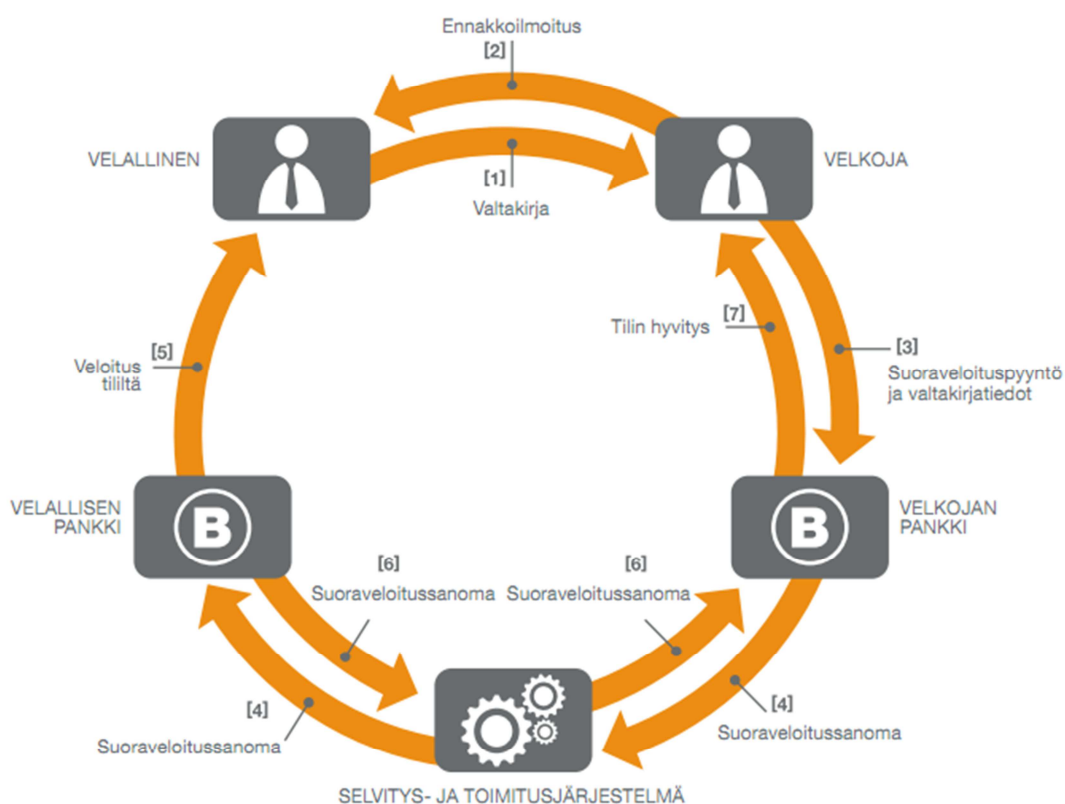
Yllä olevassa kuviossa 2 on esitetty yksinkertaistettu SEPA-määritysten mukainen tilisiirto. Ensiksi tilisiirron hyötyjä, eli velkoja, lähettää laskun tai muun maksuvaatimuksen tilisiirron maksajalle, eli velalliselle. Tämän jälkeen velallinen antaa maksutoimeksiannon omalle pankilleen, joka toimeksiannon hyväksytyään veloittaa velallisen tiliä ja välittää toimeksiannon maksujen kansainväliseen automaattiseen selvitysjärjestelmään. Selvitysjärjestelmä välittää maksun oikeaan paikkaan, eli velkojan pankille, joka puolestaan hyvittää maksun velkojan tilille. Kun nykymuotoiset SEPA-määritykset on otettu täysin käyttöön, maksutoimeksianto välitetään jokaisessa vaiheessa uudella ISO20022 XML-standardilla. Jos prosessin aikana syntyy valuutanmuutoksista tai muita pankin palveluista aiheutuvia kuluja, kumpikin osapuoli, velkoja ja velallinen, maksaa oman pankkinsa aiheuttamat kulut. Nämä mahdolliset ylimääräiset kulut kumpikin pankki perii erikseen, joten koko maksutoimeksiannon valuuttamäärä hyvitetään lyhentämättömänä velkojan tilille. Koko tämä prosessi saa nykyään kestää enintään kolme pankkipäivää ja tulevaisuudessa maksettujen varojen tulisi olla velkojan tilillä yhden päivän sisällä siitä kun velallinen on antanut toimeksiannon pankilleen. (UniCredit Bank.)

Koska kaikki maan sisällä tapahtuvat ja rajat ylittävät maksut suoritetaan saman prosessimallin mukaan, on koko eurooppalainen maksujärjestelmä riippuvainen yhteisen maksujenvälitysjärjestelmän toimivuudesta. Hyvänä esimerkkinä järjestelmäriippuvaisuudesta oli tämän vuoden helmikuun 14. ja 15. päivän välisenä yönä sattunut maksujen selvitysjon häiriö. Tämän häiriön takia esimerkiksi suomalaisten palkat ja eläkkeet eivät kirjautuneet tileille normaaliin aikaan yöllä. Häiriöt eivät sinänsä ole olleet ennenkään harvinaisia, mutta nykyään jos kriittinen kansainvälinen maksujenvälitysjärjestelmä kaatuu, vaikuttaa se välittömästi kaikkiin SEPA-alueen pankkeihin ja näiden asiakkaisiin. Tämä kyseinen häiriö ei koskenut pääasiassa mitään muuta valtiota kuin Suomea, koska Suomessa on tapana maksaa palkat ja eläkkeet yöllä, jotta rahat olisivat tileillä jo aamulla. Muualla Euroopassa palkat ja eläkkeet maksetaan vasta myöhemmin päivällä. Vastaava vikatilanne sattui myös kuukautta myöhemmin 17. maaliskuuta (Finanssialan Keskusliitto 2011b). (Finanssialan Keskusliitto 2011a.)

2.2.2 Suoraveloitus

SEPA-suoraveloitus (SEPA Direct Debit, SDD) on jaettu kahteen pääryhmään: perusmuotoiseen suoraveloitukseen (SDD) ja yritystenväliseen suoraveloitukseen (SDD B2B). Kumpaakin määrittää oma sääntökirjansa SDD Core Scheme Rulebook normaalille kuluttajan ja yrityksen välisille suoraveloituksille sekä SDD Business to Business Rulebook yritystenvälisille suoraveloituksille. Molemmat suoraveloitustavat otettiin käyttöön vuoden 2009 marraskuussa. SEPA-suoraveloituksen käyttöönottoaste on paljon heikompi kuin tilisiirtojen käyttöönotto, sillä vuoden 2010 marraskuussa vain 0,08 prosenttia kaikista suoraveloitustapahtumista SEPA-

alueen sisällä toteutettiin uuden standardin mukaisesti (Euroopan keskuspankki 2010). SEPA-suoraveloituksessa sekä velkojan, että velallisen tilit voivat olla jotain muuta kuin euromääräisiä, mutta rahan siirto tapahtuu aina euroina. Suomessa uutta suoraveloitustandardia ei ole otettu kovin iloisesti vastaan koska perusmuotoinen SEPA-suoraveloitus mahdollistaa rahanpalautuksen velalliselle, jos hän vaatii sitä 8 viikon sisällä siitä kun maksu on lähtenyt tililtä. Rahojen palautus ei vaadi velalliselta mitään erityistä selitystä. Suomen kohdalla useat pankit suosittelivat sähköistä e-laskua SEPA-suoraveloituksen sijasta, koska siihenkin saa liitettyä tilin automaattisen veloituksen mahdollistavan palvelun (OpusCapita 2010b). Yritysten välisessä suoraveloituksessa ei voi pääsääntöisesti vaatia jo maksettuja varoja takaisin. (Euroopan maksuneuvosto 2011.)

Kuvio 3: SEPA-suoraveloitus (Euroopan maksuneuvosto 2009)

Yllä olevassa kuviossa 3 on kuvattu SEPA-suoraveloituksen prosessi. Sinänsä prosessissa ei ole mitään kovin erikoista ja täten muistuttaakin hyvin paljon perinteistä suoraveloitusta. Velallinen antaa valtakirjan velkojalle, jotta tämä voi veloittaa suoraan velallisen tililtä. Verrattuna vanhaan suomalaiseen suoraveloitukseen, on valtakirjojen säilytys ja hallinnointi siirtynyt pankeilta laskuttaville yrityksille. SEPA:ssa valtakirjan voi antaa sekä paperilla, että sähköisenä. Ennen jokaista veloitusta velkoja lähettää velalliselle ilmoituksen velkomistapahtumasta vähintään kaksi työpäivää ennen varsinaista pääoman veloittamista.

Jos taas veloitus on kertaluontoinen tai ensimmäinen suoraveloitus, täytyy tämä ilmoitus toimittaa viimeistään 5 päivää ennen veloitusta. Tämän jälkeen velkoja lähettää omalle pankilleen suoraveloituspyyntönsä velallisen antamalle valtakirjoineen. Velkojan pankista suoraveloitussanoma menee selvitysjärjestelmään, joka välittää sen velallisen pankille. Tässä vaiheessa velallisen pankki voi veloittaa velallisen tiliä suoraveloituksen mukaisella summalla. Lopuksi sama prosessi kiertää samaa reittiä takaisin. Velallisen pankki välittää suoraveloitussanomansa toimitusjärjestelmään, josta se taas velkojan pankin kautta hyvitetään velkojan tilille. (Euroopan maksuneuvosto 2011.)

2.2.3 Maksukortit

Toisin kuin tilisiirtoa ja suoraveloitusta, SEPA-korttimaksuja määrittää ohjeistus, ei sääntökirja. Tämä ohjeistus tunnetaan nimellä SEPA Cards Framework (SCF). SCF poistaa lukuisia esteitä kansainvälisten maksukorttien yleistymisen tieltä, mutta se ei silti takaa sitä että yksi ja sama kortti kävisi kaikkialla, vaikka se tulevaisuuden tavoitteena onkin. Viimekädessä on elinkeinonharjoittajan päätöksen varassa se, hyväksyykö hän jotain tiettyä maksukorttia vai ei. SEPA-maksukorttien pääasiallinen tavoite on mahdollistaa yhden maksukortin käyttö koko SEPA-alueella. Näkyvin muutos SEPA:n myötä on se, että kaikkiin maksukortteihin on ilmestynyt EMV-siru (Europay MasterCard Visa) joka myös on lisännyt huomattavasti maksukorttien turvallisuutta. SEPA-korttiin liitetyn tilin valuutta voi olla mikä tahansa. (Euroopan maksuneuvosto 2010b.)

Uusilla EMV-maksukorteilla tapahtui hieman vajaa 57 % kaikista korttimaksutapahtumista euroalueella vuoden 2010 kesäkuussa (Euroopan keskuspankki 2010). Voidaankin sanoa, että uudet EMV-maksukortit on toistaiseksi parhaiten yleistynyt SEPA:n määritysten mukainen maksamismuoto.

2.3 Maksupalveludirektiivi

PSD, eli Payment Services Directive on vuoden 2007 lopulla julkaistu maksupalveludirektiivi 2007/64/EY. Direktiivi on Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan parlamentin laatima ja sen tavoitteena on harmonisoida Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen jäsenvaltioiden maksupalveluita koskevaa lainsäädäntöä. Lisäksi oleellisena tavoitteena direktiivillä on lisätä yleiseurooppalaista kilpailukykyä ja samalla lisätä kuluttajien suojaa alueella. Direktiiviä laadittaessa on tehty yhteistyötä muun muassa Euroopan Keskuspankin sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitean kanssa. Tässä direktiivissä maksupalveluiden ulkopuolelle rajataan maksuliikenne jota suoritetaan yksinomaan seteleillä, kolikoilla, shekeillä tai muilla vastaavilla maksuinstrumenteilla. (Maksupalveludirektiivi 2007.)

Maksupalveludirektiivi ei varsinaisesti aseta SEPA:a koskevia teknisiä standardeja tai määrittäisi maksupalveluista vaan toimii pikemminkin juridisena viitekehyksenä jäsenvaltioille, jotta EPC:n koordinoima yhtenäinen euromaksualue mahdollistuisi. Sveitsi ja Monaco ovat poikkeuksellisia SEPA-valtioita, sillä ne eivät kuulu Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen ja tämän vuoksi ne eivät ole velvollisia sisällyttämään maksupalveludirektiiviä omiin lainsäädäntöihinsä. Kyseiset valtiot ovat kuitenkin sitoutuneet sisällyttämään direktiivin sisällön lainsäädäntöihinsä ja täten omaksumaan uudet käytänteet (Kähkönen 2011). Muiden SEPA:ssa mukana olevien valtioiden on täytynyt tämä operaatio kuitenkin tehdä. (Maksupalveludirektiivi 2007.)

Direktiivissä asetetaan päivämäärä, johon mennessä jäsenvaltioiden tulisi sisällyttää direktiivi kansalliseen lainsäädäntöön. Tämä päivämäärä on 1.11.2009. Aikamääre ei kuitenkaan toteutunut kaikissa jäsenvaltioissa, vaan vain noin puolet jäsenvaltioista on saanut direktiivin sisällytettyä lainsäädäntöihinsä määräaikaan mennessä. Euroopan komissio on vaatinut vuoden 2010 kesäkuussa kuutta valtiota, joilla direktiivin sisällyttäminen lainsäädäntöön oli vielä kesken, sisällyttämään direktiivin kokonaisuudessaan lainsäädäntöihinsä mahdollisimman nopeasti. Nämä kuusi valtiota olivat Kypros, Kreikka, Espanja, Puola, Romania ja Ruotsi. Ainoat valtiot jotka eivät ole vielä tällä hetkellä saaneet direktiiviä osaksi lainsäädäntöään ovat Puola ja Islanti. Puolan pitäisi saada liitettyä direktiivi osaksi lainsäädäntöään kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Islannin viimeaikaisten taloudellisten olojen johdosta valtio tulee sisällyttämään direktiivin lakiinsa vasta loppuvuodesta 2011. Liitteestä 1 löytyy tarkka listaus kunkin jäsenvaltion maksupalveludirektiiviä koskevien lakien voimaantuloajankohdista. (Euroopan komissio 2010; Maksupalveludirektiivi 2007; Euroopan Unioni 2010.)

2.3.1 Kritiikkiä maksupalveludirektiivistä

Financial Services Clubin tekemässä tutkimuksessa on haastateltu 322 ihmistä, 42 eri valtiosta. Tutkimuksen kohdehenkilöistä noin puolet eivät ole huomanneet merkittäviä direktiivin tuomia muutoksia. Pankkisektori, johon direktiivi vaikutti ja vaikuttaa todella massiivisesti sitä vastoin on huomannut konkreettisia muutoksia maksupalveludirektiivin myötä. Kritiikkiä tutkimuksessa herättää muun muassa se, että muutokset järjestelmiin on tehty vain koska se on ollut pakollista, eikä sen takia että muutoksien omaksumisesta oikeasti haluttaisiin hyötyä. Erään vastanneen mukaan direktiivi on aiheuttanut maksulaitoksille turhaa paniikkia uusien vaatimusten täyttämisestä. Toisen vastaajan mukaan taas suurimmassa osassa valtioita direktiivi on liitetty jo kunnolla osaksi kansallista lainsäädäntöä, mutta kokonaisuutta katsottaessa yhtenäistä harmoniaa maksualueella ei silti ole saavutettu. Erästä kohdehenkilöä arvelutti direktiivin sisällön omaksuminen Sveitsiläisten pankkien kohdalla, koska Sveitsillä ei juridisesti ole veloitteita sisällyttää direktiiviä lainsäädäntöönsä.

Tämä sama seikka toki koskee myös Monacoa. Kokonaisuudessaan tutkimuksesta käy ilmi, että ihmiset suhtautuvat huonosti tähän direktiiviin, koska he eivät ole täysin tietoisia kaikista sen aiheuttamista ja vaatimista muutoksista ja sitä kautta saavutettavista hyödyistä. (Financial Services Club 2010, 14-27.)

2.4 Suomen lainsäädäntö

Suomen kohdalta maksupalveludirektiivin integroiminen osaksi kansallista lainsäädäntöä venyi noin puoli vuotta yli määräajan. Lopullisesti uusi lainsäädäntö otettiin käyttöön vuoden 2010 toukokuun ensimmäisenä päivänä. Suomessa direktiivi on sisällytetty maksupalvelulakiin, direktiivin osastojen III ja IV säännöksien osalta. Maksupalvelulaki kumoaa vanhan tilisiirtolain 821/2999. Loput maksupalveludirektiivin säännökset on sisällytetty maksulaitoslakiin. Maksupalveludirektiivi on aiheuttanut muutoksia myös muun muassa seuraaviin lakeihin: kuluttajansuojalaki, viestintämarkkinalaki, henkilötietolaki ja veronkantolaki. (Finanssialan keskusliitto 2010a.)

2.4.1 Maksupalvelulaki

Maksupalvelulaki määrittää direktiivin mukaisesti muun muassa tiedonantovelvollisuudesta, joka palveluntarjoajalla on maksupalvelun käyttäjää kohtaan. Olennainen osa lakia ovat säädökset palveluntarjoajan ja maksupalvelun käyttäjän välisen puitesopimuksen muuttamisesta ja sen päättämisestä. Laissa määritellään miten sekä milloin maksutapahtuma syntyy ja toteutuu, minkälaisilla viiveillä maksutapahtuma toteutetaan ja miten maksun arvopäivä määräytyy. (Finanssialan Keskusliitto 2010a.)

Koska maksupalveludirektiivi tähtää yhtenäiseen euromaksualueeseen, on luonnollista että siihen perustuva maksupalvelulaki muuttaa olennaisesti myös kansainvälisiä tilisiirtoja. Maksupalvelulain 88 pykälässä sanotaan että vuoden 2011 loppuun asti suurin sallittu tilisiirron toteutumisaika on kolme työpäivää, tai jos maksutoimeksianto on annettu paperilla, on palveluntarjoajalla enintään 4 työpäivää aikaa siirtää rahamäärä maksunsaajan palveluntarjoajan tilille. Vuoden 2012 alusta lähtien tilisiirto tulee toteuttaa yhden työpäivän sisällä ja paperilla annettu maksutoimeksianto kahden työpäivän sisällä. Nämä aikamääreet koskevat kaikkia Euroopan talousalueella tapahtuvia maksutapahtumia. (Maksupalvelulaki 2010.)

Maksupalvelulaki säätää myös erinäisten maksuvälineiden, kuten maksukorttien, käyttäjien ja palveluntarjoajien oikeuksista sekä velvollisuuksista. Maksupalvelulaissa on kerrottu sekä maksupalvelun käyttäjän, että palveluntarjoajan vastuista tilanteissa, jossa maksupalvelua on

käytetty oikeudettomasti ja palveluntarjoajan vastuusta virheellisten sekä toteuttamatta jääneiden maksutapahtumien yhteydessä. (Finanssialan Keskusliitto 2010a.)

2.4.2 Maksulaitoslaki

Maksulaitoslaki on niin ikään maksupalveludirektiivin synnyttämä uusi laki Suomessa, joka on tullut voimaan 1.5.2010. Kuudennen pykälän mukaisesti maksulaitostoiminta on luvanvaraista toimintaa ja kuten 11. pykälästä voidaan todeta, Finanssivalvonta myöntää tuon kyseisen toimiluvan. Maksulaitoslain ensimmäisen pykälän mukaan lakia sovelletaan yrityksiin jotka tarjoavat muun muassa käteispano- ja käteisnostopalveluita, tilisiirtoja, suoraveloituksia, maksuvälineitä, rahanvälitystä sekä teknisellä apuvälineellä toteutettavia palveluita. Vastaavasti toisen ja kolmannen pykälän mukaan lakia ei sovelleta esimerkiksi luottolaitoksiin, valtioon, kuntiin, Ahvenanmaan maakuntaan ja keskuspankkeihin eikä toimijoihin jotka harjoittavat rahankuljetuspalvelua tai käteisautomaattitoimintaa. Konsernin sisällä tapahtuva, emo- ja tytäryrityksien välinen maksuliikenne ei myöskään kuulu tämän lain sovellutuspiiriin. (Maksulaitoslaki 2010.)

Laki asettaa Finanssivalvonnalle lukuisia tehtäviä toimiluvan myöntämisen lisäksi, näitä tehtäviä ovat esimerkiksi ilmoitus toimiluvan rekisteröinnistä kaupparekisteriin ja maksulaitosrekisterin ylläpito. Finanssivalvonta, nimensä mukaisesti, valvoo maksulaitoksien toimintaa ja voi tarvittaessa puuttua siihen. Finanssivalvonnalla on oikeus muuttaa tai peruuttaa kokonaan maksulaitoksen saama toimilupa. Laissa säädetään, että maksulaitos ei saa ottaa riskejä, jotka vaarantaisivat olennaisesti sen maksuvalmiutta tai vakavaraisuutta. Lisäksi laissa kerrotaan miten maksulaitoksen johdon tulisi olla järjestetty. Lain 26 pykälä asettaa maksulaitoksille velvollisuuden suojata asiakasvaroja 150 eurosta ylöspäin ja jos asiakas on jokin muu kuin kuluttaja, voidaan sopimuksella poiketa ja asettaa suojaamisen alarajaksi 600 euroa. (Maksulaitoslaki 2010.)

Maksulaitoslain viides luku asettaa vaatimuksia maksulaitoksen vähimmäispääoman ja omien varojen vähimmäismäärän suhteen. Luvussa kerrotaan myös kuinka omat varat tulisi laskea. Lain 32. pykälä koskee maksulaitoksen suorittamaa markkinointia. Maksupalveluiden markkinoinnista pitäisi ilmetä kaikki asiakkaan kannalta olennaiset asiat. Luonnollisesti markkinoinnissa ei saa antaa totuudenvastaisia eikä harhaanjohtavia tietoja. Lain loppupuolella määritellään maksulaitoksen salassapitovelvollisuus koskien asiakkaan henkilökohtaisia tietoja. Laista löytyy myös säädökset jos maksulaitos aikoo perustaa sivukonttorin, siirtää kotipaikkaansa, sulautua tai jakautua Euroopan talousalueen sisällä. (Maksulaitoslaki 2010.)

3 SEPA:n vaikutus yritysten maksuliikenteeseen

Paitsi että SEPA on vaikuttanut ja tulee vaikuttamaan merkittävästi pankkisektoriin, niin sillä on suuri vaikutus myös tavallisten yritysten maksuliikenteeseen. Etenkin suuret kansainväliset yritykset ja konsernit voivat SEPA:n myötä keskittää SEPA-alueen sisäisen maksuliikenteensä yhdelle tai muutamalle tilille, jolloin maksuliikenteen logiikka muotoutuu yksinkertaisemmaksi. Lisäksi maksutilien väheneminen johtaa siihen, että yritysten tilillä tai tileillä pitämän katteen kokonaismäärä pienenee. Esimerkkinä voitaisiin mainita, että jos yrityksellä on ennen ollut kymmenen tiliä joilla on pidetty katetta 100 000 euroa, niin siirryttyään käyttämään yhtä tiliä, yrityksen ei tarvitse välttämättä pitää sillä miljoonan euron katetta suoriutuakseen maksuista. Katetta tilillä pidetään sen takia, että yritys pystyisi suoriutumaan kaikista maksuistaan ja tämän lisäksi osaa katteesta pidetään ikään kuin varmuuden vuoksi tilillä, jos yritykselle tulee yllättäviä menoja. Tämän varmuuden vuoksi pidettävän katteen kokonaismäärä pienenee mitä vähemmän tilejä yrityksellä on käytössään. Tilien vähenemisen johdosta yrityksen maksuliikennettä on helpompi seurata ja hallita. SEPA-alueella yritysten ei tarvitse huolehtia SEPA-valtioiden omista maksustandardeista sekä järjestelmistä, sillä tulevaisuudessa ne ovat yhtenäiset koko SEPA-alueella. (Helle 2011a.)

Nykyään kun valtaosa yritysten maksuliikenteestä ja taloushallinnon muista osa-alueista hoidetaan sähköisissä järjestelmissä, vaatii SEPA mittaviakin järjestelmäpäivityksiä. Esimerkiksi osto- ja myyntireskontran, palkanmaksun ja maksuliikenteen järjestelmät on täytynyt päivittää SEPA:n myötä. Päivitys tulee tarpeen, koska järjestelmien pitää kyetä käsittelemään IBAN-tilinumeroita ja BIC-tunnuksia. Myös uusi kansainvälinen maksuliikenteen XML-standardi aiheuttaa muutoksia järjestelmiin. C2B-tietoliikenne, eli tiedon kulkeminen yritykseltä pankille hoidetaan SEPA:n myötä Suomessa modernilla Web Services tekniikalla ja liikenne turvataan Public-Key-Infrastructure-salauksella eli PKI:llä. (Finanssialan keskusliitto 2010b; Finanssialan Keskusliitto 2010c.)

Lisäksi jos yritys harrastaa vähittäiskauppaa tai muuta liiketoimintaa, jossa maksuvaihtoehtona on korttimaksu, on yrityksen vaihdettava korttimaksupäätteet uusiin. Uudet laitteet ovat tarpeen, jotta asiakas voi maksaa uudella EMV-kortilla. Myös uudenlainen suoraveloitusmalli on mahdollistunut vuoden 2009 marraskuussa, vaikka vanha kansallinen suoraveloitus on yhä toistaiseksi käytössä. (Finanssialan keskusliitto 2010b.)

3.1 Maksuaineistojen muutos XML-muotoisiksi

Ennen SEPA:a maksuaineistot välittyivät suomalaisten yrityksiä reskontrista pankeille kansallisten LM-, LUM2- sekä TS-standardien mukaisesti. LM-standardia käytettiin kotimaanmaksuihin, ulkomaanmaksuihin käytettiin LUM2-standardia ja TS oli standardi

toistuvaissuorituksille, kuten palkoille ja eläkkeille. SEPA-alueella kaikkia euromääräisiä maksuja käsitellään kuten kotimaanmaksuja, joten tarve erilliselle ulkomaanmaksustandardille häipyi SEPA-alueen sisällä. Toistuvaissuoritukset suoritetaan SEPA:n myötä samalla standardilla muiden maksujen kanssa, maksusanomassa vain ilmaistaan erän olevan toistuvaissuoritustyyppinen maksu. Toistuvaissuoritus ilmaistaan XML-muotoisen maksusanoman Category-Purpose-elementin ”SALA” koodilla, joka tulee englannin kielen sanasta salary, palkka. (OP-Pohjola 2009.)

Myös pankeilta yrityksiin päin suuntautuva tietoliikenne, B2C, muuttuu uuden ISO20022-standardin mukaiseksi. Näin ollen kansalliset KTO- ja KTL-standardit poistuvat ja tilalle tulee monipuolisempi XML-muotoinen tili-informaatioanima. (OP-Pohjola 2009.)

Itse maksuaineistojen välittäminen Suomessa tapahtui ennen SEPA:a FTP-yhteydellä (File Transfer Protocol), joka suojattiin PATU-tekniikalla. Uuden järjestelmän myötä maksutoimeksiannot välitetään modernilla Web Services tekniikalla, joka soveltuu paljon paremmin XML-muotoisten sanomien välittämiseen. Liikenne salataan avoimella PKI-järjestelyllä (Public Key Infrastructure). (Keski-Nisula 2007.)

On kuitenkin huomionarvioista, että eri valtioissa käytetään eri tietoliikennestandardia sanomien liikuttamiseen. SEPA ei määritä muuta kuin minkä muotoinen sanoma liikkuu pankkien ja yritysten välillä. Sanoman välityskanava on pankkien ja valtioiden itsensä päätettävissä.

Suuri haaste yrityksille onkin ollut taloushallinnon järjestelmien päivitysoperaatio. Käytössä olleet järjestelmät, on täytynyt päivittää tai korvata toisella järjestelmällä, jotta ne pystyisivät tuottamaan ja välittämään XML-aineistoa Web Services kanavassa. Jotkut yritykset tarjoavat vanhanaikaisten maksuaineistojen muunto-palvelua, jolloin voidaan käyttää vanhoja LM-, LUM2- sekä TS-aineistoja ja palveluntarjoaja muuntaa ne uuteen XML-muotoon. Pitkällä aikavälillä tämä ei ole kuitenkaan kannattava ratkaisu, sillä vanhat standardit eivät ole tulossa takaisin ja uudet standardit tuovat paljon lisäarvoa itse yritykselle muun muassa yksinkertaistamalla prosesseja.

3.2 IBAN ja BIC

Uudessa SEPA:n mukaisessa tilisiirrossa on jokaista yritystä ja kuluttajaa koskevia muutoksia. Yksi selvimmän havaittava muutos on tilinumerokäytäntö. Nykyään maksaessa ei enää pitäisi käyttää lyhyttä, kansallista BBAN-tilinumeroa vaan pidempää kansainvälistä versiota. Kansainvälinen tilinumero eli International Bank Account Number, IBAN, eroaa hieman vanhasta kansallisesta tilinumerosta. Esimerkiksi suomalainen IBAN-tilinumero on muotoa

FI211234560000785, jossa ensimmäiset kaksi kirjainta ovat pankin maakoodi ja seuraavat kaksi numeroa ovat tarkistenumeroita, loput merkit muodostavat itse tilinumeron. Kansainvälisen tilinumeron pituus vaihtelee, esimerkiksi Suomessa se on aina 18 merkkiä, Saksassa 22 merkkiä ja Ranskassa 27 merkkiä. (Finanssialan Keskusliitto 2009a.)

Lisäksi maksulle pitää määrittää kohdepankki eli lisätä maksulle pankkitunniste, eli niin sanottu Bank Identification Code, BIC. Tätä tunnistetta sanotaan myös SWIFT-koodiksi. BIC on aina joko 8 tai 11 merkkiä pitkä ja näistä merkeistä kuusi ensimmäistä on aina kirjaimia ja vastaavasti loput ovat joko kirjaimia tai numeroita. Tunnisteen neljästä ensimmäisestä merkistä muodostuu pankin tunniste, kahdesta seuraavasta muodotuu maatunniste, seuraavat kaksi ovat sijaintitunnisteita ja viimeiset kolme identifioivat pankkikonttorin. Viimeiset kolme numeroa ovat vapaaehtoisia ja täten niitä ei esimerkiksi suomalaisten pankkien BIC-tunnuksista löydy. Jokaisella pankilla on oma tunnisteensa ja esimerkiksi Suomen Nordean BIC on NDEAFIHH ja Tapiola-pankin BIC on TAPIFI22. (Finanssialan Keskusliitto 2009a.)

3.3 Maksuliikenteen tehostuminen

Kaiken kaikkiaan SEPA mahdollistaa yrityksen taloushallinnon prosessien kokonaisvaltaisen tehostamisen ja sitä kautta yritys voi saada merkittäviä kustannussäästöjä. Kansainväliset yritykset voivat keskittää entistä enemmän omaa maksuliikennetoimintaansa ja yrityksen ei välttämättä tarvitse pitää erillistä tiliä jokaisessa valtiossa, jossa sillä on toimintaa merkittävässä määrin. Näiden yhteissummuna varsinkin suuret yritykset voivat keskittää koko maksuliikenteensä yhteen fyysiseen paikkaan, eli perustaa niin sanotun Payment Factoryn tai ainakin vähentää pankkitiliensä määrää jopa yhteen. Kilpailutussyistä on kuitenkin järkevää pitää ainakin paria pankkitiliä, jotka sijaitsevat eri pankeissa (Kähkönen 2011).

SEPA-alueella on voimassa harmonisoidut maksupalveluihin liittyvät lainsäädännöt, joka takaa esimerkiksi sen, että nykyään maksu toimitetaan vastaanottajalle kolmen pankkipäivän sisällä sen maksamisesta. Tulevaisuudessa tämä aikaraja kutistuu yhteen pankkipäivään, mikä luo tiettyä varmuutta ja tehokkuutta koko maksuliikennetoiminnalle. Toki uudistuneen lainsäädännön noudattaminen ja SEPA:n mukanaan tuoma tietoteknisten järjestelmien päivitystarve tuo merkittäviäkin kustannuksia yritykselle, mutta kun nämä laittaa kerralla kuntoon, yritys voi saada SEPA:sta sen maksimaalisen hyödyn.

4 SEPA-projektin nykytila

Metsä Financen nykyinen SEPA-projekti on alkanut vuoden 2009 syyskuussa ja määräaika projektin loppuunsaattamiselle on tämän vuoden lokakuun viimeinen päivä. Ensimmäiset

SEPA:an liittyvät testimaksut Metsä Finance suoritti jo vuonna 2004. Metsä Financen SEPA-testimaksut olivat ensimmäisten suomalaisten SEPA-maksujen joukossa. Vuonna 2004 ohjelmistot, kuten Metsä Financen käyttämä OpusCapita, eivät kuitenkaan juuri tukeneet SEPA-standardeja. (Haverinen 2011.)

Metsä Financen SEPA-projektin tavoitteena on päivittää toiminnanohjausjärjestelmä (Enterprise Resource Planning, ERP) SAP sekä muut talouden hallintaan käytettävät sovellukset, kuten OpusCapita, toimimaan uusien SEPA:n mukanaan tuomien maksuliikennestandardien mukaisesti. Kaiken pohjalla on luonnollisesti uusi ISO20022:n XML-muotoinen maksusanoma, jolla maksuaineistot välitetään pankeille. Myös IBAN ja BIC aiheuttavat järjestelmäpäivityksiä. Lisäksi yrityksen ja pankin välinen tietoliikenne korvaantuu uudella Web Services tekniikalla. Tämä projekti koskee kaikkia Metsäliitto-konsernin keskeisiä yrityksiä ja erityisesti näiden myyntiä, ostoa, henkilöstöhallintoa (palkanmaksu) sekä kassanhallintaa. Ulkopuolisina toimijoina Metsä Financen SEPA-projektissa ovat muun muassa pankit, kuten Nordea, Sampo ja OP-Pohjola. Lisäksi teknisen toteutuksen kanssa tarvitaan yhteistyötä OpusCapitan ja Siemensin kanssa. (Metsäliitto-konserni 2010b.)

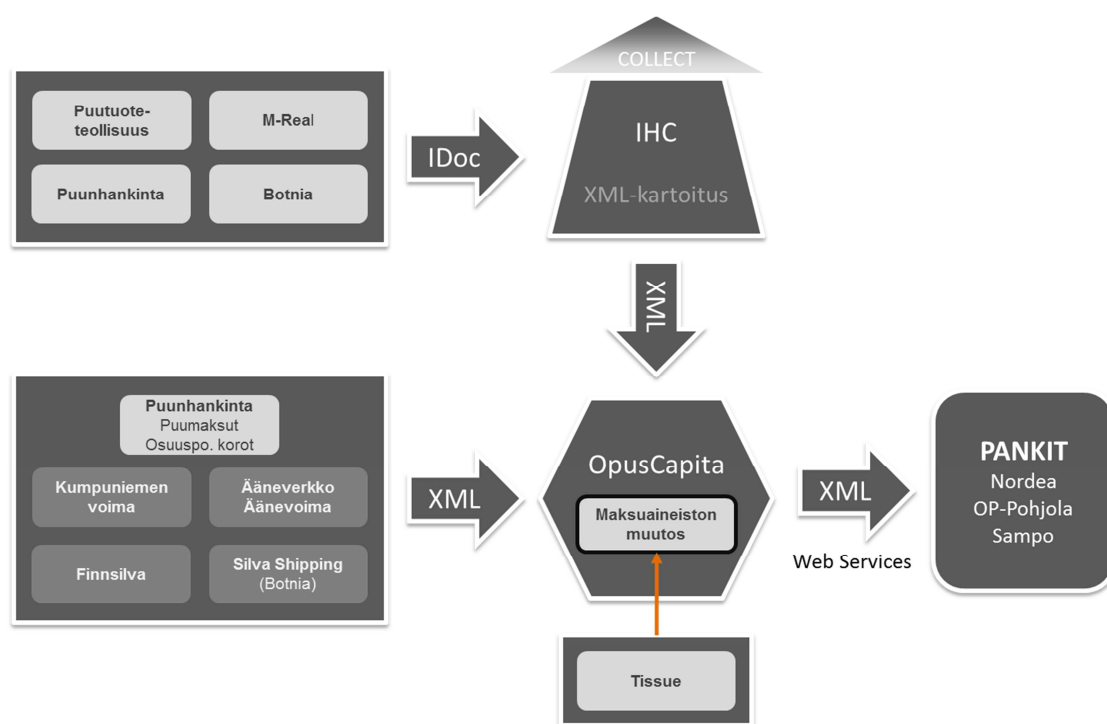
Tällä hetkellä käynnissä oleva Metsä Financen SEPA-projekti keskittyy Suomen sisäiseen maksuliikenteeseen, joka lähtee suomalaisista pankeista. Osa tätä projektia on suomalaisten toimittajien päivitys. Projekti on pysynyt hyvin aikataulussa ja näillä näkymin projekti tulee päätymään lokakuun loppuun mennessä, jolloin suomalaiset pankit eivät enää vastaanota vanhojen standardien mukaista maksuaineistoa edes lisäpalveluna. (Haverinen 2011.)

4.1 Maksuliikenneprosessi

Alla olevassa kuviossa 4 on kuvattu yksinkertaistetusti Metsäliitto-konsernin SEPA-projektin mukanaan tuoma maksuliikennelogiikka. Pääosa konserniyritysten ulos lähtevästä maksuliikenteestä tullaan johtamaan konsernin sisäisen pankin, IHC:n, kautta. IHC toimii taloushallinnon itsenäisessä SAP-toiminnanohjausjärjestelmässä, jota kutsutaan myös Collectiksi. Informaatio tähän IHC-järjestelmään kulkee IDoc muodossa, joka on SAP:n oma XML:n kaltainen formaatti. IHC:stä maksuliikenne välittyy pankkiyhteysohjelma OpusCapitale, SEPA-standardien mukaisena XML-sanomana. OpusCapita välittää XML-muotoisen maksusanoman Web Services yhteyttä käyttäen pankkien järjestelmiin. (Metsäliitto-konserni 2010b.)

Tietyissä tapauksissa maksuaineistot ovat niin suuria, että maksuliikenteen sujuvuuden takia ne täytyy ohjata suoraan XML-muotoisena OpusCapitaan. Suuria maksuaineistoja esiintyy muun muassa puunhankinnan puumaksuissa ja osuuspääomien koroissa. Tämän lisäksi suoraan OpusCapitaan välitetään sellaisten yritysten maksuliikenne, joiden omistusosuus on alle 50

prosenttia, mutta joiden maksuliikenne hoidetaan kuitenkin Metsäliitto-konsernin sisällä. Nämä yritykset on kuviossa 4 kuvattu tummemmalla taustavärillä. Luonnollisesti suoraan XML:nä OpusCapitaan tuleva maksuaineisto niin ikään myös välitetään pankeille uusien käytänteiden mukaisesti. Oman haasteensa maksuliikenneprosessiin tuo Metsä Tissue, joka ei käytä SAP-toiminnanohjausjärjestelmää, vaan vanhempaa Movex-järjestelmää. Suomen osalta Metsä Tissue siirtyy uuteen SAP-järjestelmään tämän vuoden lopulla, mutta siihen asti Movexista tuleva maksuaineisto on muutettava OpusCapitan muunnospalvelulla XML-muotoiseksi. (Metsäliitto-konserni 2010b; Helle 2011b.)

Kuvio 4: Metsäliitto-konsernin maksuliikenne (Metsäliitto-konserni 2010b)

4.2 Riskit

Projektisuunnitelmassa yhdeksi SEPA-projektin riskiksi on määritelty käytettävissä olevien resurssien puute. Aikataulussa pysyminen on toistaiseksi hyvin todennäköistä, joten projektiin on saatu sitoutettua riittävä määrä resursseja. Lisäksi epäselvät SEPA-määritykset, voivat hankaloittaa projektin laajuuden määrittämistä. Epäselvistä määrityksistä hyvänä esimerkkinä toimii SEPA-alueen ulkopuolelle suuntautuvan maksuliikenteen välitysformaatti Suomessa, josta Metsä Financellalla oli epäselvyyttä vielä kuluvan vuoden alussa ja asia selkeni vasta kevään aikana. Lokakuun lopun aikaraja ei virallisesti koske muuta kuin normaaleja SEPA-tilisiirtoja (Nisén 2011). Mutta käytännössä suomalaiset pankit vaativat XML-muotoista maksuliikennesanomaa myös SEPA-alueen ulkopuolelle meneville maksuille lokakuun loppuun

mennessä. Joka tapauksessa ulkomaille suuntautuvan maksuaineiston formaattivaatimuksia ei ole osattu ottaa huomioon Metsä Financen SEPA-suunnitelmaa tehtäessä. (Metsäliitto-konserni 2010b; Helle 2011d.)

Myös pankkien SEPA-valmiudet ovat aiheuttaneet epävarmuutta projektia suunniteltaessa. Tällä hetkellä näyttäisi kuitenkin siltä, että kaikki Metsäliitto-konsernin kannalta oleelliset suomalaiset pankit eli Nordea, Sampo ja OP-Pohjola ovat saaneet keskeisimmät SEPA-valmistelunsa tehtyä (Finanssialan Keskusliitto 2010d). (Metsäliitto-konserni 2010b.)

Sisäisen pankin integraation taso konsernin sisällä on koettu suunnitelmaa tehtäessä potentiaalisesti riskiksi. Sisäisellä pankilla tässä tarkoitetaan käytännössä SAP-toiminnanohjausjärjestelmässä olevaa sovellutusta, jonka kautta suurin osa ulospäin suuntautuvasta maksuliikenteestä ohjautuu OpusCapitaan (katso kuvio 4). Botnian maksuliikenne tulee ohjautumaan IHC:n kautta touko-kesäkuussa, myöskään Tissuella ei voi vielä olla IHC:tä, koska Tissue ei käytä vielä SAP-järjestelmää. Myös jo olemassa oleviin IHC-liittymiin tullaan tekemään mittavia päivityksiä. Lisäksi useat eri SEPA-projektiin liittyvät aliprojektit ovat aiheuttaneet projektinhallinnollisen riskin. (Metsäliitto-konserni 2010b.)

5 SEPA:n vaikutus Metsä Financen toimintaan Euroopan tasolla

Opinnäytetyön toimeksiantona oli tutkia erityisesti kolmen SEPA-valtion sisäistä maksuliikennettä ja sitä, missä vaiheessa näiden maiden SEPA-projektit ovat menossa. Nämä kolme valtiota ovat Saksa, Ranska ja Slovakia. Erityisen kiinnostuksen kohteena ovat tilisiirrot, sillä ne muodostavat Metsä Financen kannalta merkittävimmän osan maksuliikenteestä. Tässä kappaleessa selostetaan mitä näiden kyseisten valtioiden SEPA-siirtymäsuunnitelmat sanovat ja toisaalta pyritään selvittämään onko tilanne käytännössä se mitä siirtymäsuunnitelmat antavat ymmärtää.

Yleisesti ottaen SEPA-valtioissa maksuliikenne ei vielä nykyään kokonaisuudessaan tapahdu SEPA:n ja ISO20022 standardin määräysten mukaisesti. Tämä kuitenkin koskee enimmäkseen joko yrityksiltä pankeille, tai pankeilta yrityksille suuntautuvia sanomia. Liitteestä 2 voidaan havaita eri SEPA-valtioiden niin sanottu saavutettavuus, eli se osuus pankeista jotka pystyvät vastaanottamaan ISO20022-standardin mukaisia sanomia. Pääosin saavutettavuus valtioissa on täydet 100 prosenttia. Tutkimuksen kohteina olevien valtioiden osalta saavutettavuus on niin ikään todella hyvä, sillä Slovakiassa se on 100 prosenttia, Saksassa 99,4 prosenttia ja Ranskassa 99,2 prosenttia. (Kähkönen 2011.)

5.1 Saksa

Saksan SEPA-siirtymäsuunnitelman versio 2.0 on päivätty vuoden 2007 marraskuulle, joten se ei sisällä kaikista ajankohtaisinta tilannetietoa. Suunnitelmasta kuitenkin selviää hyvin mitkä tavoitteet kansalliselle SEPA-projektille on Saksassa asetettu. (Zentraler Kreditausschuss 2007.)

Saksan siirtymäsuunnitelman tekohehkellä on todettu, että SEPA-maksutavat eivät tule täysin korvaamaan vanhoja kansallisia maksutapoja vuoteen 2010 mennessä. Uusien maksutapojen täydellinen käyttöönotto onkin siis aikataulutettu melko avoimesti, eli suunnitelmassa sanotaan uusien maksutapojen tulevan käyttöön keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä. Suunnitelmassa on ilmaistu muutamia SEPA:n Saksaan integroitumisen tiellä olevia riskejä, joista huomionarvoisimmat lienee kuluttajien ja julkisen sektorin innokkuus ottaa käyttöön uusia standardeja, erityisesti maan sisäisissä maksuissa. Saksassa on tekniset valmiudet suorittaa SEPA-tilisiirtoja, mutta innokkuus niiden käyttämiseen on heikkoa. (Zentraler Kreditausschuss 2007.)

SEPA-tilisiirrot ovat yleistyneet Saksassa varsin hitaasti. Vuoden 2008 ensimmäisellä puoliskolla vain 0,14 % kaikista tilisiirroista toteutettiin SEPA-tilisiirtoina. Vuoden 2010 toisella puoliskolla vastaava luku oli yhä varsin alhainen, 0,76 %, mikä osaltaan kertoo saksalaisten innokkuudesta ottaa käyttöön SEPA-tilisiirtoja. Vertailukohteeksi mainittakoon esimerkiksi Suomi, joka kyseisellä aikavälillä kasvatti SEPA-tilisiirtojen määrän 0,76 prosentista 3,31 prosenttiin. Kokonaisuudessaan vuoden 2011 helmikuussa 15,65 prosenttia kaikista SEPA-alueen tilisiirroista toteutettiin SEPA-standardien mukaisesti. (Euroopan keskuspankki 2010.)

Euroopan komission neljäs tutkimus SEPA-jäsenvaltioiden julkishallinnoille valmiudesta ja siirtymisestä SEPA:aan on julkaistu vuoden 2011 helmikuussa. Tästä julkaisusta selviää muun muassa eri valtioiden suunnitelmia SEPA-siirtymän tämänhetkisistä kansallisista takarajoista koskien IBAN:in sekä BIC:in käyttöönottoa, ISO20022 XML standardin käyttöönottoa ja SEPA:n mukaisten tilisiirtojen sekä suoraveloitusten käyttöönottoa. Saksan kohdalla mihinkään edellä mainituista elementeistä ei ole asetettu virallista takarajaa, mikä varmasti entisestään vähentää saksalaisten yritysten kiinnostusta siirtyä SEPA-aikaan. (Euroopan komissio 2011b.)

Euroopan komission tutkimuksessa on kuitenkin mainittu että kolmannen tutkimuksen ja neljännen tutkimuksen välillä Saksan julkishallinto on edistynyt merkittävästi. Kolmas tutkimus suoritettiin kahdeksan kuukautta ennen neljättä tutkimusta. Esimerkkinä tästä on mainittu liittovaltion työvirasto joka on virallisten takarajojen puuttumisesta huolimatta asettanut itselleen tavoitteeksi ottaa SEPA käyttöön vuoden 2011 puoliväliin mennessä. Tämän viraston vuosittainen tilisiirtojen määrä on noin 231 miljoonaa. Toinen esimerkki joka

tutkimuksessa on mainittu, on eläkesuorituslaitos (308 miljoonaa tilisiirtoa vuosittain) joka on asettanut takarajakseen vuoden 2011 lopun. (Euroopan komissio 2011b.)

Saksa on kritisoinut Euroopan komission suunnittelemaa takarajaa SEPA:n käyttöönotolle. Saksan pankkisektorin mielestä parin vuoden päässä oleva takaraja on liian kunnianhimoinen ja realistisemmin saavutettavissa oleva takaraja olisi kolmesta viiteen vuotta. (Association of German Banks 2010.)

SEPA:ssa ei määritellä millä standardilla XML-sanomien tulisi kulkea yritysten ja pankkien välillä, joten se on jäänyt kansallisen harkinnan varaan. Siinä missä Suomessa yrityksen ja pankin väliseen tietoliikenteeseen käytetään ainoastaan WebServices-tietoliikennestandardia, on Saksassa kaksi vaihtoehtoa. Saksassa tämä tietoliikenne tulee hoitaa joko Electronic Banking Internet Communication Standard (EBICS) yhteydellä tai verkkopankin kautta FinTS (Financial Transaction Services) yhteyttä käyttämällä. (Bundesbank.)

5.2 Ranska

Ranskan siirtymäsuunnitelman toinen versio on ilmestynyt vuoden 2007 lokakuussa. Pankkien osalta Ranskan SEPA-valmius on suunnitelman mukaan ollut kunnossa jo vuodesta 2008. Suurimmat pankit ovat ottaneet SEPA-tilisiirrot käyttöön vuoden 2008 tammikuussa ja loput pankit vuoden 2008 kuluessa. Ranskakaan kohdalla ongelmaksi ei muodostu pankkien tekninen kykenemättömyys vastaanottaa ja välittää SEPA-maksutoimeksiantoja. Suunnitelmasta ilmenee, että Ranska pyrkii valmistautumaan SEPA:aan melko samassa tahdissa kuin Suomikin. Vuoden 2010 aikana suurin osa tilisiirroista on pyritty saamaan SEPA-muotoon ja vanhoja kansallisia tilisiirtostandardeja jatketaan vuoden 2011 loppuun. Suunnitelmasta ei kuitenkaan selviä, saavatko pankit jatkaa vanhojen standardien mukaisten maksuaineistojen vastaanottamista lisäpalveluna vuoden 2011 jälkeenkin, kuten Suomessa on annettu tämä mahdollisuus tämän vuoden lokakuun loppuun asti. (National SEPA Committee 2007.)

Ranskassa julkishallinto on virallisesti sitoutunut ottamaan SEPA-tilisiirrot käyttöön ennen virallista takarajaa. Julkishallinnon tekemät SEPA-tilisiirrot ovat kattaneet kokonaisuudessaan 45 prosenttia kaikista ranskalaisista SEPA-tilisiirroista vuoden 2010 toukokuussa. Julkisyhteisöt ovat asettaneet takarajakseen vuoden 2010 lopun. Vastaavasti sosiaalisektori on sitoutunut ottamaan SEPA:n täydellisesti käyttöön vuoden 2011 loppuun mennessä. Siitä huolimatta että julkinen sektori näyttää Ranskassa esimerkkiä, ovat yritykset jääneet kehityksestä hieman jälkeen. (Raguénès & Stervinou 2010.)

Ranskassa yrityssectorilla yleisesti ottaen on ollut vaikeuksia hahmottaa SEPA:aa ja sen mukanaan tuomia etuja ja mahdollisuuksia. Erityisesti tämä koskee pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Tämän lisäksi yrityksillä ei ole ollut kiinnostusta budjetoida rahaa SEPA:n vaatimiin muutoksiin esimerkiksi yrityksen tietojärjestelmiin. Yritykset ovat myös ajatelleet ottavansa sekä SEPA-tilisiirrot että SEPA-suoraveloitukset käyttöön samaan aikaan, joten tämän takia tilisiirrot ovat jääneet kenties hieman jälkeen yleisestä kehityksestä. Vuoden 2010 toukokuussa 32 prosenttia ranskalaisista yrityksistä on ilmaissut ottavansa SEPA-tilisiirrot käyttöön vuoden 2010 aikana, 52 prosenttia vuoden 2011 loppuun mennessä ja loput 16 prosenttia vasta sen jälkeen. Vastaavasti SEPA-suoraveloitusten kohdalla 10 prosenttia yrityksistä on sanonut ottavansa ne käyttöön vuonna 2010, 30 prosenttia vuonna 2011 ja loput vasta vuonna 2012 tai sen jälkeen. (Raguénès & Stervinou 2010.)

Saksaan verrattuna Ranskalaisten SEPA-tilisiirtojen määrä on kehittynyt vauhdikkaammin vuoden 2008 alusta vuoden 2010 puoliväliin asti. Vuoden 2008 ensimmäisellä puoliskolla 0,11 prosenttia kaikista Ranskalaisista tilisiirroista tehtiin SEPA:n mukaisesti ja tämä luku on noussut vuoden 2010 toisella puoliskolla 1,59 prosenttiin. Nämäkin luvut ovat varsin pieniä, kun ottaa huomioon että Ranskan suunnitelman mukaan valtaosa tilisiirroista vuoden 2010 loppuun mennessä hoidettaisiin SEPA-tilisiirtoina. (Euroopan keskuspankki 2010.)

Saksan tavoin myös Ranska käyttää nykyään EBICS-standardia XML-sanomien välittämiseen yritysten ja pankkien välillä. EBICS on korvannut Ranskassa vanhan Echange-Télématique-Entre-Banques-et-Clients-yhteyden (ETEBAC) vuonna 2008. (The SIZ Informatikzentrum der Sparkassenorganisation 2011.)

5.3 Slovakia

Slovakiassa SEPA:aan siirtyminen on ollut varsin hidasta ja siellä suoritetaan toiseksi vähiten SEPA-maksuja koko euroalueella, vain Irlanti on Slovakian takana SEPA-maksujen määrässä. Slovakiassa tehtiin vuoden 2010 toisella puoliskolla vain 0,62 prosenttia kaikista tilisiirroista SEPA-määritysten mukaisesti. (Euroopan keskuspankki 2010.)

Slovakian SEPA-siirtymäsuunnitelmasta vain ensimmäinen versio on julkaistu englanniksi ja siinä ei niinkään kuvailla tavoitteita ja aikamääreitä joita SEPA-siirtymälle asetetaan. Osaltaan Slovakian hitaus SEPA:aan siirtymisessä johtuu siitä, että he ovat varsinaisesti aloittaneet SEPA-projektinsa vasta samalla kun maan viralliseksi valuutaksi muuttui Euro ja tämä tapahtui vuoden 2009 tammikuussa. Täten Slovakiassa on pystytty niputtamaan kaksi isoa rahoitussektorin projektia yhtenäisemmäksi ja loogisemmaksi kokonaisuudeksi, kuin jos vertaa kahta täysin erillistä projektia. (Slovenská Banková Asociácia 2006.)

Slovakian siirtymäsuunnitelman uusi versio 2.3 antaa ainakin jotain käsitystä siitä, millä tahdilla Slovakia on SEPA:aan siirtymässä. Slovakian SEPA-projekti on lähtenyt käyntiin muihin valtioihin verrattuna melko myöhään ja näin ollen Slovakian suunnitelmissa on ottaa IBAN käyttöön vasta vuoden 2012 ensimmäisellä puoliskolla. Samalle vuosipuoliskolle Slovakia on asettanut takarajan SEPA-tilisiirtojen käyttöönotolle. (Slovenská Banková Asociácia 2009.)

Sittemmin Slovakia on kuitenkin lykännyt SEPA-siirtymän takarajaa puolella vuodella. Euroopan komission tutkimuksesta selviää, että Slovakia on muuttanut takarajaa IBAN:n, BIC:n ja SEPA-tilisiirtojen käyttöönotolle vuoden 2012 loppuun. SEPA-suoraveloitusten takarajaa ei Slovakian osalta ole tiedossa tai sitä ei ole olemassa. (Euroopan komissio 2011b.)

5.4 Eurovaltioihin kuulumattomat maat

SEPA-alueen jäsenvaltioissa, joiden virallinen valuutta on jokin muu kuin euro, ei ole määritelty yhtenäistä standardia jonka mukaan kyseisen maan omassa valuutassa tehtävät maksut tulisi suorittaa. Täten nämä valtiot eivät ole velvoitettuja ottamaan käyttöön uutta ISO20022-standardia muissa kuin euromääräisissä maksuissa. Samaten myös maksupalveluihin sovellettava lainsäädäntö saattaa erota riippuen siitä mitä valuuttaa maksussa käytetään ja missä valtiossa maksun vastaanottaja sijaitsee. SEPA-alue yhtenäistää vain euromääräiset maksut, joten valtiot saavat melko vapaat kädet toteuttaa muut kuin euroja käsittelevät maksujärjestelmänsä. (Nisén 2011.)

Esimerkkinä euroalueen ulkopuolisesta valtiosta voi mainita Ruotsin. Ruotsalaisten pankkien maksujärjestelmät eivät ole muuttuneet SEPA:n myötä, muuten kuin euromääräisten maksujen osalta. Täten vanhat järjestelmät ovat yhä käytössä ruotsalaisissa pankeissa, mutta maksujärjestelmien tulevaisuuden kehitystyöllä kansalliset järjestelmät on tarkoitus saada lähemmäksi SEPA-järjestelmiä. Sama koskee myös maksukortteja ja suoraveloituksia. Ruotsalaiset maksukortit ovat kuitenkin muuttuneet sirullisiksi vuodenvaihteeseen 2010-2011 mennessä. (Sveriges Riksbank 2010.)

Euroalueeseen kuulumattomien valtioiden maksujärjestelmät tulevat lähestymään SEPA:n mukanaan tuomaa järjestelmää ja standardeja. Suurin syy tähän ovat kustannukset, joita usean erilaisen järjestelmän ylläpitäminen aiheuttaa. SEPA:aa ei yksittäinen valtio voi juuri muuttaa, joten niinpä vaihtoehdoksi jää omien kansallisten järjestelmien tuominen lähemmäksi uusia SEPA-järjestelmiä. ISO20022 standardia voidaan kuitenkin soveltaa myös muihin kuin euromääräisiin maksuihin, joten estettä samankaltaisten järjestelmien luomiselle ei pitäisi olla. Tulevaisuudessa onkin hyvin mahdollista, että kansallisen valuutan mukaiset ja euromääräiset maksut eroavat vain maksujen selvitysjärjestelmän osalta. (Kähkönen 2011.)

5.5 AOS - Additional Optional Service

Additional Optional Services, AOS, tarkoittaa pankkien vapaaehtoisesti tarjoamia lisäpalveluita, jotka sinällään eivät virallisesti liity SEPA:n tilisiirtosääntöihin. Merkittävimmät AOS:t ovat niin sanotut AOS1 ja AOS2. Näiden lisäksi AOS-käsitteen alle sijoitetaan muun muassa skandinaavisten merkkien ja kansallisen viitenumeron välitystä. Suomalaisilla pankeilla on valmius käsitellä kutakin edellä mainittua palvelua. (Finanssialan Keskusliitto; JKN Consulting 2010.)

AOS1 yksinkertaistetusti tarkoittaa maksupäivämäärän välitystä maksun vastaanottajalle. Tämä palvelu on erittäin tärkeä jotta maksun vastaanottaja pystyisi tarvittaessa laskemaan oikean viivästyskoron maksulle. Eli käytännössä viivästyskorko laskettaisiin ajalle joka on kulunut maksun eräpäivän ja AOS1:n mukaisen maksupäivän välillä. Jos maksun vastaanottajan pankki ei tue AOS1:stä, ei tätä tietoa myöskään välitetä osana maksusanomaa. Maksun maksajan pankin on informoitava maksajaa, että maksupäivämäärätietoa ei välttämättä pystytä välittämään kaikkiin pankeihin. (Finanssialan Keskusliitto 2007.)

AOS2 on tarkoitettu enintään yhdeksän laskun niputtamiseen yhteen. AOS2 on käytettävissä sekä normaaleille veloituslaskuille, että myös hyvityslaskuille, jolloin maksun lopullinen määrä muotoutuu näiden yhteenlasketusta summasta. Laskunipun kokonaissumman on kuitenkin aina oltava positiivinen, eli yli 0 euroa. Kaikkien nipussa olevien laskujen on luonnollisesti kohdistuttava samalle vastaanottajalle. Tulevaisuudessa saattaa olla mahdollista, että AOS2:n mukaiseen nippuun voisi lisätä 99 tai jopa 999 laskua (Kähkönen 2011). (Finanssialan Keskusliitto 2010e.)

6 SEPA ja tulevaisuus

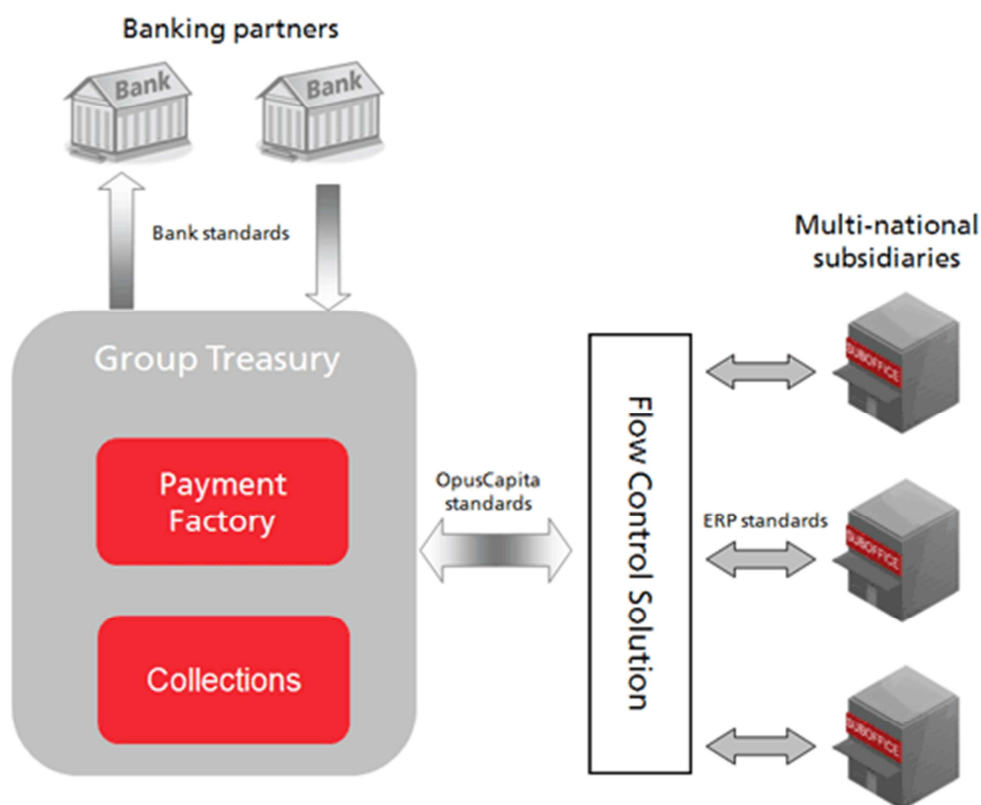
Tässä luvussa käydään läpi mitä potentiaalisia maksuliikenteen tehostamiskeinoja SEPA on tuonut tullessaan, tai mitä se mahdollistaa tulevaisuudessa. Asiaa tarkastellaan Metsä Financen näkökulmasta, jolloin on otettava kansainvälisen konsernin mukanaan tuomat erityispiirteet.

6.1 Payment Factory

SEPA yhtenäistää jäsenvaltioidensa välillä ja sisällä tapahtuvan euromääräisen maksuliikenteen. SEPA-alueella euromääräisen maksuliikenteen kaikilla osapuolilla on kunkin valtion kansallisen lain perusteella samat oikeudet sekä velvollisuudet ja tämän lisäksi maksuihin käytettävät standardit ovat yhtenevät koko SEPA-alueella. Tämän takia ei niinkään

ole väliä mistä maasta maksu lähtee ja mihin maahan se lopulta menee, kunhan maksu tapahtuu SEPA-alueen sisällä.

Edellä mainituista seikoista johtuen on luonnollista miettiä maksuliikenneprosessin tehostamista ja keskittämistä. Tätä maksuliikenteen keskittymää kutsutaan usein Payment Factoryksi, eli ”maksutehtaaksi”. Itse Payment Factory integroidaan tiiviisti osaksi maksuliikenteen toiminnanohjausjärjestelmää. (Accounting Tools 2011.)

Kuvio 5: OpusCapita Payment Factory (OpusCapita 2010a)

Yllä oleva kuvio kuvastaa OpusCapitan tarjoamaa payment factory -toimintamallia. Kuviosta selviää hyvin mikä payment factoryn yleinen tarkoitus on. Metsä Financen kohdalla todennäköisempää lienee kuitenkin, että mahdollinen maksutehdas suoritetaan toiminnanohjausjärjestelmä SAP:n kautta (Helle 2011c). Käytännössä maksutehdasajattelumallissa tytäryrityksien maksuliikenne ohjautuu emoyrityksen kautta pankeille. Metsä Financen tapauksessa nämä tytäryritykset sijaitsevat ympäri Eurooppaa, mutta niiden maksuliikenne voitaisiin ohjata suomalaisiin pankkeihin, jolloin maksuliikenne pystyttäisiin keskittämään esimerkiksi suomalaiseen pankkiin. (OpusCapita 2010a.)

6.1.1 Hyödyt

Koska kaikkien maksujen käsittely voidaan fyysisesti siirtää samaan paikkaan, on myös luonnollista keskittää maksujen välitys yhteen tai muutamaan pääasialliseen pankkiin. Payment Factoryn johdosta jokaisella tytäryrityksellä ei ole tarvetta olla omaa pankkitiliä, jolta maksut suoritetaan. Ja koska pankkitilien määrä vähenee oleellisesti, niin myös tileillä pidettävän katteen yhteismäärä saadaan pidettyä pienempänä. (OpusCapita 2010a.)

Payment Factory mallin mukanaan tuoma pankkien väheneminen ja maksuliikenteen keskittyminen enintään muutamaan pankkiin antaa yritykselle entistä paremman neuvotteluaseman pankkia vastaan. Tämä johtuu siitä, että yhteen pankkiin kohdistuvien maksutoimeksiantojen määrä kasvaa niin lukumäärältään kuin myös rahalliselta määrältään ja tämän myötä yrityksestä tulee pankille isompi ja kannattavampi asiakas. Kilpailutussyistä ei kuitenkaan ole välttämättä järkevää välttämättä keskittää kaikkea maksuliikennettä vain yhteen pankkiin (Kähkönen 2011). (Accounting Tools 2011.)

Koska kaikki maksuliikenne on keskitetty yhteen paikkaan, muuttuu konsernin maksuliikenne läpinäkyvämmäksi ja helpommin monitoroitavaksi. Myös likviditeetin hallinta paranee, kun jokainen tytäryritys ei erikseen hoida omaa maksuliikennettään. (Accounting Tools 2011.)

6.2 Kansainvälinen viitestandardi

Suomalaiset pankit tarjoavat AOS-lisäpalvelun avulla kansallisen viitenumeron välittämistä maksun saajalle. Viitenumero on maksun yksilöivä tunniste, jolla voidaan helposti seurata esimerkiksi yrityksen saatavia. Suomalainen viitenumero koostuu vähintään neljästä ja enintään kahdestakymmenestä numerosta, jossa numerosarjan viimeinen numero on tarkiste. Tarkistetta lukuun ottamatta viitenumero voi olla mitä tahansa, esimerkiksi asiakasnumero tai laskun numero, kunhan se täyttää viitenumerolle asetetut pituusvaatimukset. Viitenumeron viimeinen luku, tarkiste, saadaan kun kaikki viitenumeron muut luvut lasketaan yhteen ja saatu summa vähennetään sitä seuraavasta täydestä kymmenestä. Esimerkiksi jos viitenumerona käytetään asiakasnumeroa 1234567, saadaan näiden summaksi 28, joten tarkisteeksi muodostuu 30 vähennettynä 28, eli 2. Täten koko viitenumero olisi 12345 672. Jos erotukseksi tulee 10, käytetään tarkisteena nollaa. Laskulla viitenumero ilmaistaan viiden numeron sarjoissa, joko oikealta tai vasemmalta lähtien. Mahdollisia viitteen etunollia ei tulisi tulostaa laskulle. (Finanssialan Keskusliitto 2009b.)

Yhtenäisen euromaksualueen myötä Suomessakin on otettu käyttöön kansainvälinen viitestandardi, joka on ollut käytettävissä vuoden 2010 joulukuun alusta. Rakenteeltaan kansainvälinen viite on hyvin lähellä vanhaa Suomalaista viitenumeroa. Itse asiassa

suomalainen viitenumero on osa kansainvälistä viitenumeroa. Kansainvälinen viitenumeron neljä ensimmäistä merkkiä ovat RFxx, jossa merkinnällä RF ilmaistaan viiteen olevan kansainvälisen viitestandardin mukainen ja xx puolestaan on kaksinumeroinen tarkiste. Tämän perään lisätään suomalaisen standardin mukainen viite tarkisteineen, eli täten kansainvälisen viitteen pituus on 8-24 merkkiä. Toisin kuin suomalainen viite, kansainvälinen viite jaetaan vasemmalta oikealle neljän numeron ryhmiin. Jos suomalainen viite sisältää etunollia, ei niitä sisällytetä kansainväliseen viitteeseen. Kansainvälisen viiteen kaksinumeroisen tarkisteen laskeminen on hieman hankalampaa kuin suomalaisen viitenumeron tarkisteen laskeminen. Tarkiste lasketaan lisäämällä kansallisen viitenumeron, joka sisältää tarkisteen, perään luvut ”2715” sekä ”00”, eli jos käytetään aiempaa esimerkkiä, kansainvälisen viitenumeron tarkisteen laskennassa käytettäisiin lukua 12345672271500. Selvitetään jakojäännös jaettaessa luvulla 97. Jakojäännös vähennetään luvusta 98, jolloin tämän kyseisen viitteen tarkisteeksi tulee 85. Koko kansainvälinen viitenumero esimerkistä olisi RF85 1234 5672. (Finanssialan Keskusliitto 2009c.)

Alla olevaan taulukkoon 2 on koottu keskeisimmät suomalaisen ja kansainvälisen viitenumeron muodostamisen kriteerit. Yhteenvetotaulukon avulla viitteiden vertaileminen on helpompaa ja selkeämpää.

Viite	Rakenne	Esitysmuoto	Tarkisteen laskeminen	Perusosa	Tarkiste	Viitenumero
Suomalainen	3-19 lukua + 1 luvun tarkiste	5 numeron sarjoissa alkaen oikealta tai vasemmalta	Viitenumeron luvut lasketaan yhteen ja summa vähennetään seuraavasta täydestä kymmenestä	1234567	$1+2+3+4+5+6+7=28$ $\rightarrow 30-28 = 2$	12345 672
Kansainvälinen	"RF" + kahden numeron tarkiste + kansallinen viite tarkisteineen	4 numeron sarjoissa alkaen vasemmalta	98:sta vähennetään modulo 97 luvusta: kansallinen viite tarkisteineen + "2715" + "00". Jos tulos on alle 10, lisätään etunolla.	12345672	$12345672271500 / 97$ $\rightarrow$ Jakojäännös = 13 $\rightarrow 98-13 = 85$	RF85 1234 5672

Taulukko 2: Suomalainen ja kansainvälinen viitenumero

Päätöksiä suomalaisesta viitenumeroasta luopumisesta ei ole vielä tehty, joten se tuskin tulee tapahtumaan lähiaikoina. On kuitenkin huomioitava, että ennemmin tai myöhemmin tämä uusi viitestandardi kumoaa vanhan ja täten on järkevää varautua muutokseen hyvissä ajoin. Kansainvälisen viitteen käyttöönotosta on paljon hyötyä yrityksessä joka operoi useassa eri SEPA-valtiossa, kuten Metsäliitto-konserni tekee. Kansainvälinen viitestandardi on standardi myös koko SEPA-alueella ja täten sen lisääminen laskuille helpottaa huomattavasti ulkomaisten maksujen automaattista täsmäytystä taloushallinnon järjestelmissä. Yksi viitenumeron tärkeimpiä tarkoituksia nykyään onkin maksujen automaattinen täsmäyttäminen, joka kansainvälisen viitenumeron johdosta on mahdollista myös ulkomaisissa

maksuissa. Käytännössä automaattinen täsmäytys katsoo myyntireskontrassa olevien avoimien laskujen viitenumeroita ja vertaa näitä saapuneiden maksusuoritusten viitenumeroihin. Tällä tavoin voidaan saavuttaa merkittäviä automatisointietuja, kuten kustannussäästöjä ja virheiden määrän vähenemistä. Suomen sisäisessä maksuliikenteessä kansainvälinen viitestandardi ei tuo käytännössä mitään lisähyötyä verrattuna vanhaan suomalaiseen viitteeseen. (Finanssialan Keskusliitto 2010f.)

Maksujen automaattinen kohdistuminen on mahdollista ilman viitenumeroakin ja esimerkiksi hyvällä SAP-toteutuksella voidaan päästä erittäin suuriin automaattisen kohdistumisen määriin. Metsäliiton osalta päästään jo nykyään kiitettäviin lukuihin kun tutkitaan maksujen automaattista kohdistumista. Pankit kuitenkin saattavat veloittaa viitteettömistä maksuista kolmesta viiteen kertaan korkeampia hintoja, mikä osaltaan kannustaa viitteen käyttöön (Suomen Yrittäjät 2010, 2). (Helle 2011c.)

Kansainvälinen viite on standardi kaikissa SEPA-valtioissa, mutta tästä huolimatta ihmiset eivät välttämättä tiedosta sen olemassaoloa. Tästä johtuen Finanssialan Keskusliitto suosittelee jonkinlaisen lyhyen ohjeistuksen lisäämistä laskulle, jossa on käytetty uutta viitestandardia. (Finanssialan Keskusliitto 2010f.)

7 Yhteenveto

Yhtenäisen euromaksualueen tarjoamat uudet kansainväliset maksupalvelut, erityisesti SEPA-tilisiirto, mahdollistavat useita maksuliikenteen tehostamismahdollisuuksia yrityksille. Yksi merkittävimmistä tehostamiskeinoista liittyy maksutehtaan perustamiseen. Vuoden 2012 alusta lähtien SEPA-tilisiirtojen tulisi tapahtua yhden työpäivän sisällä maksutoimeksiannon vastaanottamisesta, riippumatta maksajan ja vastaanottajan valtioista. Tämän seikan johdosta maksutehtaasta saatavat hyödyt alkavat kunnolla näkyä vasta vuonna 2012, mikäli kaikki pankit ja kansainvälinen maksujenselvitysjärjestelmä kykenevät tuolloin toteuttamaan tilisiirrot yhden työpäivän aikamääreen sisällä.

Tutkittavista kolmesta SEPA-valtiosta vain Ranskassa on asetettu aikaisessa vaiheessa virallinen takaraja SEPA-tilisiirtojen käyttöönotolle. Saksassa takarajaa ei ole asetettu ja he uskovat saavansa SEPA-tilisiirrot käyttöön vasta 3-5 vuoden sisällä. Slovakian takaraja uusien tilisiirtojen käyttöönotolle asetettiin aluksi vuoden 2012 ensimmäiselle puoliskolle, jota sittemmin on lykätty saman vuoden jälkimmäiselle puoliskolle. Slovakian tilanteeseen kun lisätään vielä se, että valtio aloitti oman SEPA-projektinsa vasta vuonna 2009, voidaan perustellusti lykättyynkin takarajaan suhtautua varauksella.

SEPA-alueen sisäistä maksutehdasta suunniteltaessa on syytä seurata oleellisten valtioiden SEPA-projektien tilannetta tulevaisuudessa. Tällä hetkellä tutkittavien valtioiden osalta SEPA-tilisiirtojen osuus kaikista tilisiirroista on minimaalinen. Kovalla työllä maksutehdas lienee jo nyt mahdollinen usean yhtenäisen euromaksualueen jäsenvaltion osalta. Monessa valtiossa vanhat käytänteet ovat kuitenkin vielä niin suvereenissa asemassa SEPA-maksupalveluihin verrattuna, että tilanteen kehittymistä kannattaa seurata tiiviisti ja samalla odottaa että uudet maksupalvelut vakiinnuttavat asemansa.

Lähteet

Sähköiset lähteet

Accounting Tools. 2011. The Payment Factory. Viitattu 18.3.2011.

<http://www.accountingtools.com/payment-factory>

Association of German Banks. 2010. Private banks call for a sense of proportion when fixing end dates for migration to SEPA. Viitattu 10.4.2011. http://www.german-banks.de/html/15_press/press_00_101216-2.asp

Bundesbank. SEPA services for account holders without bank sort code. Viitattu 28.3.2011. http://www.bundesbank.de/zahlungsverkehr/zahlungsverkehr_sepa_nichtbanken.en.php

The SIZ Informatikzentrum der Sparkassenorganisation. 2011. EBICS - Electronic Banking Internet Communication Standard. Viitattu 28.3.2011. <http://www.ebics.org/>

Euroopan keskuspankki. 2009. Yhtenäinen Euromaksualue (SEPA). Viitattu 6.2.2011. http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2009fi.pdf

Euroopan keskuspankki. 2010. Indicators. Viitattu 14.2.2011.

<http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>

Euroopan komissio. 2011a. Working document - Member states plans for transposition.

Viitattu 31.3.2011

http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/framework/transposition/plans_en.pdf

Euroopan komissio. 2011b. Commission services' 4th survey on public administrations' preparedness and migration to SEPA. Viitattu 10.4.2011.

[http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=Commission%20Services%204th%20Survey%20on%20Public%20Administrations%20Preparedness%20and%20Migration%20to%20SEPA%20\(February%202011\).pdf](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=Commission%20Services%204th%20Survey%20on%20Public%20Administrations%20Preparedness%20and%20Migration%20to%20SEPA%20(February%202011).pdf)

Euroopan maksuneuvosto. 2009. Tietoa julkiselle sektorille. Viitattu 10.2.2011.

http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=SEPA%20for%20the%20Public%20Sector%20-%20Finnish.pdf

Euroopan maksuneuvosto. 2010a. SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook. Viitattu 10.2.2011.
http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC125-05%20SCT%20RB%20v5.0%20Approved.pdf

Euroopan maksuneuvosto. 2010b. Shortcut to the SEPA Cards Framework. Viitattu 11.2.2011.
http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_download.cfm?file=EPC345-08%20Shortcut%20to%20SEPA%20Cards%20Framework%20v%201.0.pdf

Euroopan maksuneuvosto. 2011. SEPA Direct Debit (SDD). Viitattu 10.2.2011.
[http://www.europeanpaymentscouncil.eu/content.cfm?page=sepa_direct_debit_\(sdd\)](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/content.cfm?page=sepa_direct_debit_(sdd))

Euroopan Unioni. 2010. Internal Market: Commission acts to ensure that 8 Member States implement EU rules on payment services and public procurement redress. Viitattu 29.1.2011.
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/682&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Financial Services Club. 2010. The State of the European Payments Marketplace. Viitattu 30.1.2011. <http://thefinanser.co.uk/files/report-2010-2.pdf>

Finanssialan Keskusliitto. AOS Banks in Finland. Viitattu 17.3.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/tekninen_dokumentaatio/Dokumentit/AOS_Banks_in_Finland-001.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2007. AOS 1: Payment Date. Viitattu 17.3.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/tekninen_dokumentaatio/Dokumentit/Description_of_the_Additional_Optional_Service__AOS1_applied_in_Finland_to_SEPA_Credit_Transfer.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2009a. IBAN ja BIC. Viitattu 10.2.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/usein_kysyttya/Dokumentit/IBAN_faq_23102006.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2009b. Kotimaisen viitteen rakenneohje. Viitattu 22.3.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/tekninen_dokumentaatio/Dokumentit/kotimaisen_viiitteen_rakenneohje.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2009c. Kansainvälisen viitteen rakenneohje. Viitattu 22.3.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/tekninen_dokumentaatio/Dokumentit/kansainvalisen_viiitteen_rakenneohje.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2010a. Maksupalveluihin liittyvä lainsäädäntö. Viitattu 29.1.2011.
http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_1292

Finanssialan Keskusliitto. 2010b. Yrittäjän SEPA-muistilista 12/2010. Viitattu 14.2.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/vaikutukset_yritystoimintaan/Dokumentit/SEPA_muistilista_yrityksille.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2010c. Web Services ja PKI -esite 4/2010. Viitattu 22.2.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/tekninen_dokumentaatio/Dokumentit/Web_Services__Liite_2_MLJ_02_2010_Web_Services_Fact_Sheet_0_2_210120101.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2010d. Pankkien SEPA-valmiudet. Viitattu 5.3.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/pankkien_valmistautuminen/Dokumentit/Pankkien_SEPA_valmiudet.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2010e. Description of the SEPA Credit Transfer AOS2 for Finland NOV 2010. Viitattu 17.3.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/tekninen_dokumentaatio/Dokumentit/Description_of_the_SEPA_Credit_Transfer_AOS2_for_Finland.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2010f. RF-viitteen käyttöönotto Suomessa. Viitattu 22.3.2011.
http://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/tekninen_dokumentaatio/Dokumentit/RF-viitteen_kayttoonotto_Suomessa_1.12.2010.pdf

Finanssialan Keskusliitto. 2011a. Maksuviiveet korjaantuvat tämän päivän aikana. Viitattu 15.2.2011.
http://www.fkl.fi/ajankohtaista/tiedotteet/Sivut/maksuviiveet_korjaantuvat.aspx

Finanssialan Keskusliitto. 2011b Kaikkien suomalaisten pankkien maksut myöhästyvät tänään. Viitattu 17.3.2011.
http://www.fkl.fi/ajankohtaista/tiedotteet/Sivut/pankkien_maksut_viivastuvat_170311.aspx

JKN Consulting. 2010. SEPA-sanakirja. Viitattu 17.3.2011. http://www.jknc.fi/sepa_sanakirja

Keski-Nisula, J. 2007. SEPA - Single Euro Payments Area. Viitattu 15.2.2011.
http://www.tieke.fi/mp/db/material_folder/x/IMG/23119:23044/file/eBusinessForum2410OpusCapitaSepatulee.pdf

Metsäliitto-konserni. 2010a. Metsä Group Financial Services Oy - PowerPoint-esitys 5/2010.

Metsäliitto-konserni. 2010b. SAP ERP -SEPA mapping - PowerPoint-esitys 1.9.2010.

Metsäliitto Osuuskunta. 2011. Avainlukuja. Viitattu 17.4.2011.
<http://www.metsaliitto.fi/Taloustietoa/Avainlukuja/Pages/Default.aspx>

National SEPA Committee. 2007. The French migration plan. Viitattu 13.3.2011.
http://www.sepafrance.fr/files/SEPA_France_v2_en_11102007.pdf

Nordea. 2011. Mitkä maksut ovat jatkossa ulkomaanmaksuja?. Viitattu 22.2.2011.
<http://www.nordea.fi/Yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/Maksut+ja+kortit/Neuvoja+maksuista+ja+korteista/Mitk%C3%A4+maksut+ovat+jatkossa+ulkomaanmaksuja/981852.html>

OP-Pohjola. 2009. SEPA ja kansainvälinen maksuaineistostandardi: ei erillisiä maksuaineistomuotoja tilisiirroille, palkoille ja ulkomaan maksuille. Viitattu 15.2.2011.
<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=151209190&srcpl=3>

OpusCapita. 2010a. OpusCapita Payment Factory. Viitattu 18.3.2011.
<http://www.opuscapita.com/opuscapita.asp?viewID=463>

OpusCapita. 2010b. SEPA-suoraveloitus. Viitattu 17.4.2011.
<http://www.opuscapita.fi/opuscapita.asp?viewID=910>

Raguénès, J. Stervinou, A. 2010. France's migration to SEPA. Viitattu 10.4.2011.
http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/forum-2010_05_05/fr_en.pdf

SIX Group. 2010. Currency and funds code list. Viitattu 8.2.2011. http://www.currency-iso.org/dl_iso_table_a1.xls

Slovenská Banková Asociácia. 2006. Implementation Of SEPA In The Slovak Republic. Viitattu 28.3.2011. http://www.ecb.int/paym/sepa/pdf/Slovakia_SEPA_migration_plan.pdf

Slovenská Banková Asociácia. 2009. Zavedenie SEPA v Slovenskej Republike. Viitattu 28.3.2011. http://www.tatrabanka.sk/cms/download/463040/implementacny_planSEPA.pdf

Sveriges Riksbank. 2010. The Single European Payment Area - SEPA. Viitattu 17.3.2011.
<http://www.riksbank.se/templates/Page.aspx?id=12765>

Suomen Yrittäjät. 2010. Pankkien palvelumaksu. Viitattu 17.4.2011.

http://www.yrittajat.fi/File/6a4d7bcf-7ea1-4b7f-b761-d9a538e52115/SY_pankkien_palvelumaksut_2010.pdf

UniCredit Bank. SEPA Credit Transfer. Viitattu 15.2.2011.

<http://www.unicreditbank.cz/en/corporate-public-sector/payment-operations/foreign-payments/sepa/sepa-credit-transfer.html>

Zentraler Kreditausschuss. 2007. Implementation Plan for the Single Euro Payments Area (SEPA) in Germany. Viitattu 13.3.2011.

http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/pdf/Germany_SEPA_migration_plan_en.pdf?08fc714e99a7c467c085be2d720666af

Haastattelut ja tapaamiset

Haverinen, A. 2011. Manager / Financial Systems, tapaaminen 3.3.2011. Metsä Group Financial Services Oy. Espoo.

Helle, K. 2011a. Vice President / Treasury Development & Trade Finance, tapaaminen 20.1.2011. Metsä Group Financial Services Oy. Espoo.

Helle, K. 2011b. Vice President / Treasury Development & Trade Finance, sähköpostikeskustelu 8.3.2011. Metsä Group Financial Services Oy. Espoo.

Helle, K. 2011c. Vice President / Treasury Development & Trade Finance, tapaaminen 11.4.2011. Metsä Group Financial Services Oy. Espoo.

Helle, K. 2011d. Vice President / Treasury Development & Trade Finance, palautekeskustelu 10.5.2011. Metsä Group Financial Services Oy. Espoo.

Kähkönen, O. 2011. Manager / Payments Infrastructure, haastattelu 24.3.2011. Nordea Bank Finland Plc. Helsinki

Nisén, A. 2011. Kehityspäällikkö / Maksuliike, sähköpostihaastattelu 14.3.2011. Finanssialan Keskusliitto ry. Helsinki.

Kirjalliset lähteet

Hirsjärvi, S. Reme & P. Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Maksulaitoslaki 30.4.2010/297.

Maksupalveludirektiivi 2007/64/EY.

Maksupalvelulaki 30.4.2010/290.

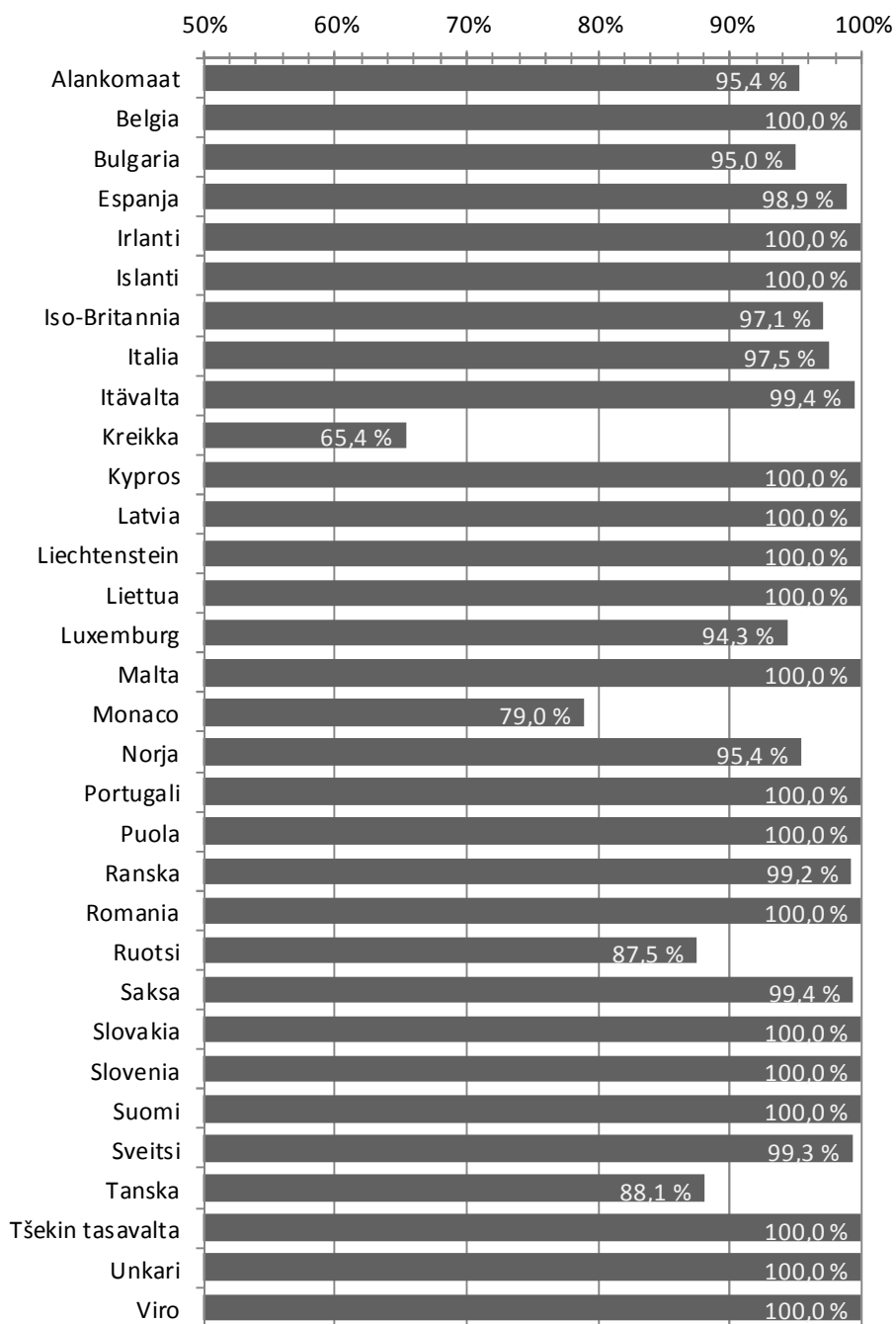
Kuviot

Kuvio 1: Euroopan maksuneuvoston aikataulu (Euroopan keskuspankki 2009).....	11
Kuvio 2: SEPA-tilisiirto (UniCredit Bank)	12
Kuvio 3: SEPA-suoraveloitus (Euroopan maksuneuvosto 2009)	14
Kuvio 4: Metsäliitto-konsernin maksuliikenne (Metsäliitto-konserni 2010b).....	23
Kuvio 5: OpusCapita Payment Factory (OpusCapita 2010a)	30

Taulukot

Taulukko 1: SEPA-valtiot ja -valuutat (SIX Group 2010).....	10
Taulukko 2: Suomalainen ja kansainvälinen viitenumero	32

Liite 2: SEPA-saavutettavuus maittain (Kähkönen 2011)

1. Kaikissa SEPA-valtioissa kaikki maan sisäinen maksuliikenne ei ole vielä SEPA-ajassa. Onko valtioiden sisäisen maksuliikenteen SEPA-siirtymästä asetettu jotain aikarajaa valtion tai Euroopan tasolla? Erityisesti Saksan, Ranskan ja Slovakian käytännön (C2B) tilanne kiinnostavat.
2. Onko pankeilla näissä valtioissa (Saksa, Ranska ja Slovakia) täydet SEPA-valmiudet?
3. Onko valtioille jo asetettu tai tullaanko asettamaan jotain ehdotonta takarajaa SEPA:n 100 % käyttöönnotolle? Tullaanko tämän saavuttamiseksi käyttämään jotain pakotteita?
4. SEPA-maksut ovat aina euromääräisiä. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa niissä 14 SEPA-valtiossa, joiden virallinen valuutta on joku muu kuin euro? Hoidetaanko kaikki maan sisäinen (ei euromääräinen) maksuliikenne kuitenkin samoilla järjestelmillä sekä formaateilla ja pätevätkö maksuliikenteessä samat oikeudet ja velvollisuudet kuin SEPA-maksuliikenteessä?
5. Ovatko Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuoliset SEPA-maat, Sveitsi ja Monaco, integroineet maksupalveludirektiivin sisältöä jollakin tavoin omiin lainsäädäntöihinsä?
6. Pitääkö myös SEPA-alueen ulkopuolelle suuntautuvien maksuliikennesanomien olla XML-muotoisia lokakuun loppuun mennessä (Suomessa)?
7. Käytettiinkö viitenumeroita muualla Euroopassa ennen kansainvälistä viitenumeroa? Kuinka hyvin kansainvälinen viitenumero on otettu vastaan SEPA-alueella?
8. Yleisiä mielipiteitä maksupalveludirektiivistä ja sen integroimisesta kansallisiin lainsäädäntöihin.
9. Yleisiä mielipiteitä SEPA:sta ja sen onnistumisesta.

Liite 3: Haastattelupohja (Nisén & Kähkönen)